

nr 71

BIULETYN TEPIS

**Polskie Towarzystwo Tłumaczy
Przysięgłych i Specjalistycznych
TEPIS ♦ Członek Międzynarodowej
Federacji Tłumaczy FIT
♦ Polish Society of Sworn and
Specialised Translators TEPIS
♦ Société polonaise des traduc-
teurs assermentés et spécialisés
TEPIS ♦ Polnische Gesellschaft
vereidigter Übersetzer und Fach-
übersetzer TEPIS ♦ Польское
общество присяжных и специа-
лизированных переводчиков
TEPIS**

Jesień 2009

Lima 2010

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS powstało jako Polskie Towarzystwo Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych w roku 1990. PT TEPIS ma na celu pogłębianie i szerzenie wiedzy w zakresie sztuki przekładu, ochronę praw autorskich tłumaczy, opiniowanie jakości tłumaczenia, a także reprezentowanie interesów tłumaczy wobec organów władzy. W chwili obecnej TEPIS liczy **1042** członków. Od 1993 r. TEPIS jest członkiem Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT, zaś od 2007 r. – organizacją pożytku publicznego.

Nazakomitą większość członków Towarzystwa stanowią tłumacze przysięgli. Siedziba Rady Naczelnej Towarzystwa mieści się w Warszawie, zaś w Szczecinie, Wrocławiu, Krakowie, Żarach i w Bytomiu działają Koła PT TEPIS, których adresy podajemy poniżej.

Towarzystwo TEPIS organizuje warsztatowe spotkania w ramach doskonalenia zawodowego tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych: Warsztaty Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego, Repetytoria dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych oraz Międzynarodowe Forum Przekładu Prawniczego i Sądowego. Dotychczas odbyło się wiele spotkań krajowych i międzynarodowych, podczas których wygłoszono **748** referatów. Ponadto w Szczecinie, Krakowie, Sosnowcu, Wrocławiu i Zielonej Górze tłumacze wymieniają doświadczenia w ramach repetytoriów i na spotkaniach o różnej częstotliwości.

Członkowie Towarzystwa, którymi mogą być również cudzoziemcy zamieszkali poza terytorium RP, dzielą się na członków nadzwyczajnych, członków zwyczajnych, członków ekspertów, członków wspierających i członków honorowych.

Członkiem nadzwyczajnym Towarzystwa może zostać tłumacz przysięgły i tłumacz specjalistyczny o kwalifikacjach uznanych za równoważne z przewidzianymi w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego po udokumentowaniu co najmniej 3-letniej praktyki zawodowej.

Członkiem zwyczajnym może zostać członek nadzwyczajny z 10-letnią praktyką zawodową.

Członkiem ekspertem może zostać tłumacz wyróżniający się kwalifikacjami wśród członków zwyczajnych, uzyskując w ten sposób najwyższy status członkowski.

Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna lub prawna po zadeklarowaniu regularnego wsparcia finansowego dla Towarzystwa. **Członkiem honorowym** może być osoba krajowa lub zagraniczna, zasłużona dla Towarzystwa.

Członkowie PT TEPIS otrzymują kwartalnik „**Biuletyn TEPIS**”. Wybrane referaty wygłoszone na seminariach, a także artykuły na tematy ważne dla tłumaczy publikowane są w czasopiśmie „**Lingua Legis**”, którego ukazało się 17 numerów. Wydawnictwo Translegis (d. Wydawnictwo TEPIS) wydaje książki nt. teorii i praktyki przekładu, w tym „Kodeks tłumacza przysięgłego” i wybory specjalistycznych tekstów paralelnych w językach angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, polskim i włoskim oraz materiały pokonferencyjne. Nasze adresy:

- * **Biuro Rady Naczelnej PT TEPIS**, szef Biura RN Maria Piasecka, ul. Krasińskiego 16 lok. 134. Skr. poczt. 23, 00-967 WARSZAWA 86. Tel./faks (+48)(22) 839 49 52. E-mail: tepis@tepis.org.pl
Strona: www.tepis.org.pl . Rach. nr 46 10201026 00001502 0117 5983 , PKO BP II O/Warszawa
- * **DOLNOŚLĄSKIE KOŁO PT TEPIS WE WROCŁAWIU**: prezes mgr Jerzy Ogonowski
ul. Januszowicka 17/19 m. 8, 53-135 Wrocław, tel. (0-71) 367 65 66
- * **GÓRNOŚLĄSKIE KOŁO PT TEPIS W BYTOMIU**: prezes dr Aleksandra Podgórnjak-Musil,
Pl. Kościuszki 9/34, 41-902 Bytom, tel 0 661 200 100
- * **LUBUSKIE KOŁO TEPIS W ŻARACH**: prezes dr Piotr Gadomski
ul. Miła 1a, 68-200 Żary, tel. (0-68) 363 03 77, faks (0-68) 363 03 78
- * **MAŁOPOLSKIE KOŁO PT TEPIS W KRAKOWIE**: prezes dr Maria Metzler
Skr. poczt. 119, 30-104 Kraków 45, tel./faks (0-12) 422 17 40
- * **POMORSKIE KOŁO PT TEPIS W SZCZECINIE**: prezes mgr Paulina Leśniak
ul. Monte Cassino 37 p. 316, 70-464 Szczecin, tel./faks (0-91) 433 03 73, 434 73 67, 432 04 83,
434 70 44

**Druk deklaracji członkowskiej można otrzymać z Biura Rady Naczelnej
lub pobrać ze strony: www.tepis.org.pl.**

EUROPEJSKIE STOWARZYSZENIE TŁUMACZY SĄDOWYCH „EULITA” – W DWUDZIESTOLECIE TEPIŚU Od Redakcji

Tak się złożyło, że Europejskie Stowarzyszenie Tłumaczy Sądowych „EULITA” powstało dwadzieścia lat po powstaniu Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych TEPIŚ, co można byłoby uznać za zwykły przypadek, gdyby fakty nie świadczyły o świadomym działaniu przez te lata w tym samym kierunku.

Nie było bowiem przypadkiem opracowanie i wydanie przez TEPIŚ jednego z pierwszych kodeksów etyki i praktyki zawodowej tłumaczy sądowych w Europie w 1991 r. i zorganizowanie w 1992 roku pierwszego Międzynarodowego Forum Przekładu Prawniczego w Warszawie oraz zapoczątkowanie w ten sposób cyklu pod auspicjami FIT, ani też zaproszenie przedstawiciela TEPIŚ-u do członkostwa w Komitecie Tłumaczy Prawniczych i Sądowych FIT, tudzież przyjęcie Towarzystwa TEPIŚ w poczet członków Międzynarodowej Federacji Tłumaczy jako pierwszego stowarzyszenia tłumaczy specjalistycznych w historii FIT w 1993 roku.

W następnych latach również bezustannie było nas widać i słychać poza granicami naszego kraju: przy każdym kolejnym Międzynarodowym Forum Tłumaczenia Prawniczego i Sądowego: w Grazu (1998), Paryżu (2002), Magdeburgu (2004) i Tampere (2008) wspomniano rodowód Forum, wymieniając TEPIŚ jako inicjatora. Na każdym Statutowym Kongresie Światowym FIT występowali nasi przedstawiciele, zawsze z jakąś konkretną misją do wypełnienia. I zawsze trzymali rękę na pulsie. Włączali się we wszelkie działania na rzecz europejskich tłumaczy sądowych, w tym również w kolejne projekty Komisji Europejskiej: Grotius, AGIS, Forum Refleksji, Avidicus i EULITA. Wszędzie też byli cenieni za kompetencje, odpowiedzialność i koleżeńską uczynność. W końcu doczekali się: w tym właśnie gmachu Sądu I Instancji w Antwerpii złożono wniosek o rejestrację Stowarzyszenia pod nazwą EULITA 26 listopada 2009 r.

**REDAKCJA ŻYCZY CZYTELNIKOM UDANEGO ROKU 2010
I LEPSZYCH PERSPEKTYW ZAWODOWYCH!**

SPIS TREŚCI

Historyczna inauguracja Europejskiego Stowarzyszenia EULITA	3
Unijny projekt „Avidicus” w Polsce	9
XIII Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych	10
Prawo do doliczania podatku VAT czyli powrót do stawek sprzed 5 lat	11
Przeciwko dezinformacji dziennikarskiej TVP1	12
Sprawozdanie Komisji Odpowiedzialności Zawodowej za 2009 r.	15
O godności zawodowej tłumacza przysięgłego	18
Gen. Inspektor Ochrony Danych Osobowych o protokołach kontroli TP	21
Ubezpieczenie zawodowej odpowiedzialności cywilnej członków PT TEPIS	24
Społeczność głuchych i ich tłumacze	27
Deklaracja solidarności z tłumaczami polskiego języka migowego	31
Pożegnanie Profesor Jadwigi Koniecznej-Twardzikowej	31
Współpraca członków PT TEPIS z ILS Uniwersytetu A. Mickiewicza	31
Auspicje PT TEPIS dla programów kształcenia tłumaczy UMK i UAM	33
Problemy praktyki zawodowej	33
Argentyńskie Stowarzyszenie Tłumaczy Przysięgłych	37
Rosja: Olga Burukina – tłumacz, profesor i... matka pięciu synów	39
Imponująca konferencja w Berlinie „Tłumaczenie ku przyszłości”	42
Tak było na XXIII Warsztatach Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego	43
VIII Krakowskie Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych	44
Dolnośląskie i Górnoszląskie Repetytoria i Warsztaty	46
Wrocławska dyskusja panelowa	47
Szkoły badań nad przekładem dla doktorantów	49
Kalendarium konferencji dla tłumaczy	50
Przekaż jeden procent podatku na PT TEPIS	52
Gratulujemy tytułu nowym Członkom Zwyczajnym	53
Witamy nowych Członków Nadzwyczajnych	53
Orientacyjne wolnorynkowe ceny za tłumaczenie	54
Składka członkowska PT TEPIS	54
Liczba członków PT TEPIS	54
Tabela stawek wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego.....	55

HISTORYCZNA INAUGURACJA EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA TŁUMACZY SĄDOWYCH „EULITA”

Z inicjatywy Komisji Europejskiej w dniu 26 listopada 2009 roku złożono wniosek o rejestrację w Antwerpii międzynarodowej organizacji pod nazwą: „Europejskie Stowarzyszenie Tłumaczy Sądowych” (European Legal Translators’ and Interpreters’ Association). Prezesem Komitetu Wykonawczego została przedstawicielka Austrii, Liese Katschinka, wiceprezesem EULITA - Zofia Rybińska, wiceprezes PT TEPIS oraz Christiane Driesen (Niemcy).

Wniosek o rejestrację został złożony w Sądzie Pierwszej Instancji w Antwerpii, gdzie - w jego nowym, imponującym budynku, zwanym żartobliwie przez mieszkańców miasta „Opera Madame Butterfly” - odbyła się z tej okazji uroczystość z udziałem prezesa sądu oraz innych osobistości z ramienia Komisji Europejskiej.

To historyczne wydarzenie zgromadziło około trzystu tłumaczy sądowych ze wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej, wzbudzając entuzjazm uczestników uroczystości i wiele nadziei na poprawę ich statusu prawnego, społecznego i zawodowego. W uroczystości inauguracji działalności Stowarzyszenia EULITA wzięli udział wysokiej rangi przedstawiciele Komisji Europejskiej z wiceprezydentem Unii i komisarzem ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa Jacques Barrotem, komisarzem ds. wielojęzyczności Leonardem Orbanem i przedstawicielem Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa – panią Caroline Morgan.

Przemawiali również przedstawiciele międzynarodowych organizacji tłumaczy: FIT (Międzynarodowej Federacji Tłumaczy), AIIC (Międzynarodowego Stowarzyszenia Tłumaczy Konferencyjnych), EFSLI (Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Języka Migowego), CIUTI (Międzynarodowej Stałej Konferencji Uniwersyteckich Instytutów Kształcących Tłumaczy), i NAJIT (Krajowego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych USA) oraz przedstawiciele ministerstw sprawiedliwości i innych agend rządowych krajów członkowskich UE i przedstawiciele krajów pozaeuropejskich. Wszyscy w swoich przemówieniach wyrażali nadzieje na korzyści płynące z działalności nowopowstałego stowarzyszenia nie tylko dla tłumaczy, lecz rów-

niez dla Unii Europejskiej. Wszyscy też gratulowali sukcesu Profesorowi Erikowi Hertogowi, szefowi projektu „EULITA”.

Założycielami instytucjonalnymi są trzy zawodowe organizacje tłumaczy: Fińskie Stowarzyszenie Tłumaczy (SKTL), Hiszpańskie Stowarzyszenie Tłumaczy Zawodowych i Przysięgłych (APTIJ) i Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS oraz trzy uczelnie: Heriot-Watt University w Edynburgu, Uniwersytet w Lublanie i Lessius University College w Antwerpii.

W imieniu instytucji założycielskich podpisy pod wnioskiem o rejestrację złożyli: Liese Katschinka (Austria), Christiane Driesen (Niemcy), Danuta Kierzkowska (Polska), Amalija Macek (Słowenia), Isabelle Perez (W. Brytania), Juan M. Ortega Herraez (Hiszpania), Gun-Viol Vik-Tuovinen (Finlandia), Yolanda Vanden Bosch (Belgia), Katalin Balogh (Belgia) i Erik Hertog (Belgia).

Z nieznanymi nam powodów zabrakło przedstawiciela polskiego Ministra Sprawiedliwości, chociaż zaproszenie organizatorów zostało przekazane mu z dużym wyprzedzeniem. Przedstawiciele PT TEPIS oraz prof. Małgorzata Tryuk w swoim wystąpieniu starali się nadrobić tę nieobecność, upowszechniając informacje o ponad stuletniej tradycji zawodu i pozytywnym statusie tłumaczy sądowych w Polsce.

Przedstawiciele innych krajów przyjechali, aby poskarżyć się na niski status tłumaczy sądowych, często ze względu na brak jakichkolwiek uregulowań, wymogów co do ich kwalifikacji i totalne lekceważenie ich praw. Na szczęście dla nich dowiedzieli się nie tylko o tym, że EULITA ma służyć jako ciało doradcze przy Komisji Europejskiej, lecz również o tym, że Komisja i prezydenci państw członkowskich wyrazili ostatnio wolę włączenia przedstawicieli zawodowych organizacji tłumaczy do aktywnej współpracy z rządami państw UE.

Uroczystościom inauguracyjnym towarzyszyła konferencja pt. „Aspekty tłumaczenia sądowego”, w której uczestniczyło kilkudziesięciu prelegentów. Przegląd tematyki ich referatów jest dostępny na stronie www.eulita.eu.

Konferencja cieszyła się wielkim powodzeniem. Na zdjęciu: Tepisjanki wśród tłumaczek języka polskiego w Szkocji podczas uroczystości inauguracyjnych.

W kontekście zainteresowania, jakie Komisja przejawiała przez ostatnie jedenaście lat jakością usług tłumaczy sądowych, można powiedzieć, że powstanie ciała doradczego KE w postaci Stowarzyszenia EULITA jest nie tylko kamieniem milowym w historii rozwoju ruchu zawodowego tłumaczy w Europie, lecz również szansą zrealizowania szczytnych celów wykonywania prawa człowieka do rzetelnego procesu przez zapewnienie odpowiednich kwalifikacji tłumaczy sądowych.

W latach 90. stwierdzono bowiem, że realizacja tego podstawowego prawa człowieka pozostawia wiele do życzenia. Dlatego Komisja Europejska sfinansowała szereg projektów w latach 1998-2009: Grotius 98/GR/131, Grotius 2001/GRP/-15 i AGIS (2003-2005), mające za zadanie stworzenie zaleceń nt. programów kształcenia, kwalifikowania i ustanawiania tłumaczy sądowych oraz modeli kodeksów etyki i praktyki zawodu. Po zebraniu informacji na temat często niskiego statusu tłumaczy sądowych w państwach UE, Komisja Europejska powołała w 2008 r. gremium niezależnych ekspertów pod nazwą „Forum Refleksji nad Wielojęzycznością i Kształceniem Tłumaczy”, które miało zająć się głównie problemami kształcenia tłumaczy sądowych. Projekt pod tą nazwą zakończył się wydaniem zaleceń dotyczących zawodowego profilu tłumacza przysięgłego i urzędowego, jego kształcenia, zawodowego kodeksu etyki i praktyki zawodowej oraz roboczych relacji we współpracy z instytucjami wymiaru sprawiedliwości.

Tekst tego ważnego dokumentu został opublikowany *in extenso* w specjalistycznym czasopiśmie wydawanym pod auspicjami PT TEPIS pn. „Lingua Legis” oraz upowszechniony w mediach Towarzystwa TEPIS. Dokument ten został również wręczony osobiście Panu Wiceministrowi Sprawiedliwości, Zbigniewowi Wronie.

Model współpracy międzynarodowej organizacji pozarządowej tłumaczy sądowych, jakim jest EULITA w charakterze ciała doradczego, z ponadnarodowym rządem w postaci Komisji Europejskiej, jest oczywiście modelem do naśladowania przez rządy państw UE.

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS przyjmuje z aprobatą taki model współpracy, który realizuje od pięciu lat w kilku zakresach. Pozytywnie rozwija się współpraca ustawowo przewidzianych przedstawicieli organizacji zawodowych tłumaczy z Komisją Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości i Państwową Komisją Egzaminacyjną dla tłumaczy przysięgłych.

Rezultatem dobrej współpracy tłumaczy z resortem jest wspólne opracowanie Kodeksu tłumacza przysięgłego w 2005 roku, który jest konsekwentnie stosowany i powoływany jako źródło podstawowej wiedzy tłumaczy przysięgłych przez obie Komisje.

W imieniu partnerów projektu Komisji Europejskiej „EULITA” TEPIS zwrócił się do Pana Ministra Wrony o rozważenie możliwości nabycia przez Ministerstwo Sprawiedliwości statusu członka wspierającego stowarzyszenia EULITA. W piśmie do ministra Z. Wrony prezes PT TEPIS, Danuta Kierzkowska, wyraziła nadzieję, że Pan Minister zechce docenić korzyści wynikające ze współpracy z tłumaczami dla resortu sprawiedliwości i dla społeczeństwa.

Nie przez przypadek idea zapewnienia właściwej realizacji prawa do rzetelnego procesu była przedmiotem debat na najwyższym szczeblu w Unii Europejskiej. W dniu 23 października 2009 r. został uzgodniony tekst Rezolucji Rady i prezydentów państw członkowskich UE popierającej prawo do tłumaczenia w postępowaniu karnym. Rezolucja ta zaleca, aby rządy tych państw:

- zapraszały przedstawicieli tłumaczy do stałej współpracy z rządami w celu wspólnej realizacji celów tej rezolucji i poszczególnych zadań;
- dokładały wszelkich starań w kierunku podnoszenia i utrzymania wysokich kwalifikacji tłumaczy zatrudnianych w postępowaniu karnym, którzy poza znajomością języka powinni mieć wiedzę w zakresie terminologii prawniczej nabywaną w ramach doskonalenia zawodowego;
- tworzyły kodeksy etyki i praktyki zawodowej w ramach regularnej wymiany informacji i konsultacji między rządami a przedstawicielami zawodowych organizacji tłumaczy.

Rezolucja będzie załącznikiem do dyrektywy o prawie do tłumaczenia w postępowaniu karnym, która ma być przyjęta w pierwszych miesiącach 2010 roku. Na mocy właśnie tych aktów prawnych wiele dotychczasowych postulatów tłumaczy przysięgłych nt. ścisłej współpracy z rządem będzie mogło oczekiwać realizacji w ramach implementacji prawa unijnego w Polsce.

European Legal Interpreters and Translators Association

Press release

EULITA, the European Legal Interpreters and Translators Association, was founded in Antwerp, Belgium, on 26 November 2009. This international not-for-profit association (aisbl) was established under the Criminal Justice Programme of the Directorate-General Justice, Freedom, Security of the European Commission (project number JLS/2007/JPEN/249). A two-day conference on "Aspects of Legal Interpreting and Translation", attended by close to 300 participants from more than 30 countries, accompanied the official launch of EULITA at the Antwerp Court of First Instance.

EULITA aims to bring together in its membership as full members the professional associations and legal translators and spoken and sign-language legal interpreters in the EU member states as well as the general associations that include legal translators and spoken or sign-language legal interpreters among their membership. As associate members EULITA welcomes all interested organisations, institutions and individuals that are committed to the improvement of quality in legal interpreting and translation.

EULITA aims to represent the interests and concerns of the profession of legal interpreters and translators vis-à-vis European and international organisations and to support associations of legal translators and spoken and sign language interpreters vis-à-vis national authorities and institutions, to promote the establishment of associations of legal interpreters and translators in member states where as yet they do not exist, to promote close cooperation with academic institutions in the field of training and research and to encourage the establishment of national and EU-wide registers of qualified legal interpreters and translators, while at all times respecting the diversity of judicial systems and cultures.

EULITA is further committed to promoting quality in legal interpreting and translations through the recognition of the professional status of legal interpreters and translators, the exchange of information and best practices in training and continuous professional development and the organisation of events on issues such as training, research, professionalism, etc., thus promoting judicial cooperation and mutual trust by the member states in each other's systems of legal interpreting and translations.

EULITA, finally, aims to promote cooperate and best practices in working arrangements with the legal services and legal professions.

Once the draft framework decision on the right to interpretation and translation in criminal proceedings is adopted as a directive, together with the "Best Practice" Council Resolution, EULITA will have an active role to play in supporting member states to transpose the directive and to ensure its practical functioning.

The transitional Executive Committee of EULITA consists of Liese Katschinka (Austria), President, Christiane Driesen (Germany), Vice-President, Zofia Rybinska (Poland), Vice-President, Gun-Viol Vik-Tuovinen (Finland), Secretary, Lucía Castaño-Castaño (Spain), Treasurer, and the members Flavia Caciagli (Italy) and Maya de Wit (Netherlands). The first General Assembly of EULITA will be held within a year's time.

Liese Katschinka, President of EULITA, www.eulita.eu

Antwerp, Belgium / January 2010

Communiqué de presse

EULITA, Association européenne des traducteurs et interprètes juridiques, a été fondée à Anvers, Belgique, le 26 novembre 2009. Cette association internationale sans but lucratif (aisbl) a été créée dans le cadre du Programme Justice Pénale de la Direction générale Justice, liberté et sécurité de la Commission européenne (projet numéro JLS/2007/JPEN/249) Le lancement eut lieu au Tribunal de première instance d'Anvers et fut accompagné d'une conférence de deux jours intitulée "Aspects de l'interprétation et de la traduction juridique" qui rassembla près de 300 participants venus de plus de 30 pays du monde.

Le but d'EULITA est de regrouper en tant que membres actifs, toutes associations professionnelles de traducteurs et interprètes juridiques dans les langues orales et langues des signes, pratiquées au sein des États membres de l'Union européenne, ainsi que toutes associations "généralistes" comptant parmi leurs membres des interprètes et traducteurs juridiques dans les langues orales et langues des signes. Par ailleurs EULITA se propose d'accueillir en tant que membres associés, toutes institutions et toutes personnes concernées par l'amélioration de la qualité de l'interprétation et de la traduction juridique. EULITA s'engage à défendre les intérêts et de se faire l'écho des préoccupations de la profession des interprètes et traducteurs juridiques, tant à l'égard des institutions européennes et organisations internationales qu'auprès des autorités et institutions nationales.

EULITA vise en outre à promouvoir la création d'associations de traducteurs et d'interprètes juridiques dans les États membres où celles-ci n'existent pas encore.

EULITA s'emploiera par ailleurs à favoriser une étroite coopération avec les institutions universitaires en matière de formation et de recherche. EULITA tient à encourager l'établissement de registres nationaux et européens sur lesquels figureront les interprètes et traducteurs juridiques qualifiés, nonobstant la diversité des systèmes et des cultures juridiques.

EULITA s'engage en outre à oeuvrer pour une meilleure qualité de l'interprétation et de la traduction juridique, par l'obtention, entre autres, de la reconnaissance du statut professionnel des interprètes et European Legal Interpreters and Translators Association des traducteurs juridiques et plus généralement en intensifiant les échanges quant aux meilleures pratiques en matière de formation et formation continue et en organisant des manifestations sur ces thèmes ainsi sur la recherche et les pratiques professionnelles etc. Toutes ces mesures étant aptes à intensifier la coopération judiciaire et la confiance mutuelle entre les États membres.

Enfin, EULITA contribuera à l'instauration de meilleures pratiques quant aux conditions de travail avec les services judiciaires et les professions juridiques.

Dès que le projet de décision cadre relative au droit à l'interprétation et à la traduction au cours de la procédure pénale aura été adoptée sous forme directive, ainsi que la résolution "Meilleures pratiques" du Conseil, EULITA aura un rôle actif à jouer pour aider les États-membres à transposer la directive et à contribuer à sa mise en pratique.

Le Comité exécutif transitoire d'EULITA se compose de Liese Katschinka (Autriche), présidente, Christiane Driesen (Allemagne), vice-présidente, Zofia Rybinska (Pologne), vice-présidente, Gun-Violik Tuovinen (Finlande), secrétaire générale, Lucia Castaño-Castaño (Espagne), trésorière ainsi que des membres : Flavia Caciagli (Italie) et Maya de Wit (Pays-Bas).

L'assemblée générale d'EULITA se réunira d'ici une année.

Liese Katschinka, Présidente d'EULITA www.eulita.eu

Anvers (Belgique), janvier 2010

PROJEKT „AVIDICUS” – SYMULACJE TŁUMACZENIA PRZESŁUCHAŃ TEPIS WE WSPÓLPRACY Z PROKURATURĄ KRAJOWĄ

Rok 2010 zaczął się dla Tępisjan bardzo ciekawie. W dniach 12-14 stycznia kilkoro członków z sekcji angielskiej PT TEPIS i jeden sympatyk Towarzystwa wzięło udział w symulacjach tłumaczenia przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym w sprawie kamej przy użyciu urządzeń wideokonferencyjnych tj. – zgodnie z terminologią ustawową – urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość w trybie art. 177 § 1a kpk.

Symulacje zostały zorganizowane przez przedstawicieli PT TEPIS we współpracy z prokuratorami Prokuratury Krajowej Grzegorzem Krysmannem i Tomaszem Lejmanem, którzy opracowali scenariusze przesłuchań. Symulacje odbyły się w gościnnym gmachu Prokuratury Krajowej w Warszawie przy ul. Barskiej 28/30 z udziałem ww. prokuratorów i prokuratora Jerzego Engelkinga oraz z pomocą informatyków Prokuratury obsługujących niezbędny sprzęt.

Symulacje przeprowadzane były w ramach unijnego projektu „AVIDICUS” będącą skrótem od „Assessment of Videoconference Interpreting in the Criminal Justice System”, co znaczy: “Ocena przydatności tłumaczenia wideokonferencyjnego w sądowym postępowaniu karnym”. Partnerami projektu są Towarzystwo TEPIS, belgijska uczelnia Lessius University College, belgijska Policja i holenderskie Ministerstwo Sprawiedliwości. Szefem projektu jest dr Sabine Braun z University of Surrey (na zdjęciu z lewej), zastępcą – dr Judith L. Taylor (z prawej), W projekcie rozpoczętym w lutym 2009 r. TEPIS reprezentują: dr Danuta Kierzkowska (w środku)

mgr Zofia Rybińska i mgr Joanna Miler-Cassino. Zakończenie projektu — styczeń 2011 r.

Projekt ma na celu przeprowadzenie badań oraz analizę problemów występujących w tłumaczeniu wideokonferencyjnym oraz opracowanie zaleceń i wskazówek na temat najlepszej praktyki, a także metod szkolenia w tym zakresie praktykujących tłumaczy i adeptów tego zawodu oraz prokuratorów, sędziów i policjantów.

W przeprowadzanych dotychczas symulacjach w roli tłumaczy przysięgłych wystąpili tłumacze z Warszawy. Rolę świadka odgrywała z wrodzonym wdziękiem i talentem Polka, tłumaczka pracująca na rzecz sądów w Szkocji, która przyjechała do Polski specjalnie w tym celu.

Po zakończeniu symulacji wszyscy uczestnicy podzielili się swoimi spostrzeżeniami i uwagami, spisując je w specjalnie przygotowanych przez partnerów projektu kwestionariuszach, a tłumaczka pracująca w Szkocji opowiedziała nam o realiach pracy tłumaczy powoływanych przez organy ścigania i sądy, dla których tłumaczenie wideokonferencyjne to już w Wielkiej Brytanii codzienność.

Opr. Zofia Rybińska i Joanna Miler-Cassino

**KOLEGIUM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TŁUMACZY
PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH
TEPIS**

zaprasza na

**XIII REPETYTORIUM DLA TŁUMACZY
PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH**
które odbędzie się w sobotę, 20 lutego 2010 r.
w salach Hotelu Mercure Warszawa Fryderyk Chopin
w Warszawie przy Alei Jana Pawła II 22
(wejście główne – sale konferencyjne)

Dojazd tramwajem od Dw. Centralnego Aleją Jana Pawła II - jeden przystanek

W PROGRAMIE:

Rejestracja i wydawanie materiałów konferencyjnych – 11³⁰ - 12⁰⁰

SESJA PLENARNA - 12⁰⁰ - 16⁰⁰

DLA TŁUMACZY WSZYSTKICH JĘZYKÓW:

Wykład dr Ewy Gruszczyńskiej: "Pisownia razem i osobno, z dywizem i bez, czyli wybrane zagadnienia polskiej ortografii"

Sprawdźmy swoje umiejętności – dyktando z języka polskiego!

Ogłoszenie wyników dyktanda, wręczenie nagród laureatom

Przerwa na kawę - 14⁰⁰ - 14³⁰

Wykład Janusza Poznańskiego „Udział tłumacza w przesłuchaniach cudzoziemców”

Inscenizacja: "Przesłuchanie świadka"

Materiały dla uczestników: artykuł pt.

„Przesłuchanie cudzoziemca w charakterze świadka”

Formularz protokołu przesłuchania świadka,

pouczenie pokrzywdzonego i pouczenie podejrzanego

Stoisko z publikacjami dla tłumaczy

Zgłoszenia na adres: tepis@tepis.org.pl do 12 lutego 2010 r.

z potwierdzeniem wpłaty

WPISOWE, w tym przerwa na kawę:

60 zł dla członków PT TEPIS, dla niezrzeszonych - **80 zł**,

dla studentów i słuchaczy podyplomowych studiów
przekładu prawniczego (za okazaniem legitymacji) - **60 zł**

Wpłaty prosimy przekazywać na konto PT TEPIS:

46 1020 1026 0000 1502 0117 5983, PKO BP II O/Warszawa

W razie niemożności wzięcia udziału w Repetytorium

wpisowe nie podlega zwrotowi

PRAWO DO DOLICZANIA PODATKU VAT CZYLI POWRÓT DO STAWEK SPRZED PIĘCIU LAT

W październiku 2009 r. TEPIS wystosował do min. Z. Wrony następujące pismo:

„W nawiązaniu do spotkania z delegacją naszego Towarzystwa w dniu 8 czerwca br., podczas którego Pan Minister zapewniał o zamiarze podjęcia niezbędnych starań w kierunku polepszenia sytuacji tłumaczy przysięgłych, uprzejmie proszę o udzielenie informacji na temat zabezpieczenia w budżecie środków na podwyżkę stawek ich wynagrodzenia w 2010 roku.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego nie było zmieniane w odniesieniu do wszystkich określonych tam stawek przez prawie pięć lat, tj. od chwili jego wejścia w życie w dniu 27 stycznia 2005 r., podczas gdy pod rządami poprzednich przepisów stawki te były corocznie podnoszone.

Biorąc więc pod uwagę to ewidentne i nieuzasadnione pogorszenie sytuacji tłumaczy przysięgłych, postulujemy wzrost obecnie obowiązujących ich stawek o co najmniej 20%, ponieważ uważamy, że stawka 30,07 zł za stronę tłumaczenia na język obcy (I. grupy) lub 39,09 zł za godzinę tłumaczenia ustnego w żaden sposób nie jest współmierna do specjalistycznych kwalifikacji, nakładu pracy i czasu poświęconego na jej wykonanie.”

Na zadane pytanie prezes PT TEPIS otrzymała następującą odpowiedź:

„W odpowiedzi na Pani pismo z dnia 23 października 2009 r. uprzejmie informuję, że w projekcie budżetu państwa na rok 2010 zostały uwzględnione wydatki związane ze zwiększeniem wysokości stawek wynagrodzeń wypłacanych tłumaczom przysięgłym w o wartość podatku VAT w związku z planowaną nowelizacją rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 15, poz. 131 z późn. zm.). Z poważaniem (-) Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Zbigniew Wrona”. Komentarz zbędny.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie ws. wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 273, poz. 2702 oraz z 2006 r. Nr 107, poz. 722), zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dziennik Ustaw Nr 15, poz. 131 oraz z 2007 r. Nr 41, poz. 265) po § 6 dodaje się § 6a w brzmieniu:

„ § 6a. Stawki wynagrodzenia tłumacza przysięgłego, będącego podatnikiem podatku od towarów i usług, zobowiązanego do zapłacenia podatku od towarów i usług, podwyższa się o kwotę tego podatku obliczoną przy zastosowaniu obowiązującej w dniu orzekania o wynagrodzeniu właściwej stawki podatku od towarów i usług.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.”

Ogłoszono w Dzienniku Ustaw Nr 221 z 24 grudnia 2009 r., poz. 1746.

PRZECIWKO DEZINFORMACJI DZIENNIKARSKIEJ TVP1

Towarzystwo TEPIS wystosowało następujący protest do Komisji Etyki TVP1:

„Publiczna Telewizja Polska wyemitowała w dniu 29 października 2009 r. program Elżbiety Jaworowicz z serii „Sprawa dla reportera”, w którym dziennikarka w sposób tendencyjny i drastycznie nierzetelny zaprezentowała właścicielkę biura tłumaczeń „Symultanka”, Ewę Szybawską z Krakowa, jako ofiarę bezzasadnych zarzutów Prokuratury Krajowej. W programie wypowiedziały się, poza właścicielką biura, jej synem i pracownikami biura, osoby niezwiązane ani z organizacjami zrzeszającymi tłumaczy, ani z organami wymiaru sprawiedliwości, które prowadzą śledztwo w sprawie przestępczej działalności biura „Symultanka”.

Mimo braku merytorycznej dyskusji na temat postawionych przez prokuraturę zarzutów, pani Jaworowicz sama przesądziła o całkowitej niewinności pani Szybawskiej, sugerując widzom, że wszystkie jej działania były zgodne z prawem. Takiego wniosku nie można byłoby oczywiście wysnuć, gdyby wśród uczestników znaleźli się przedstawiciele tłumaczy przysięgłych, organów śledczych, Wydziału Tłumaczy Przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości. Żadna z tych instytucji nie została do programu zaproszona.

Znamienny fakt braku kompetentnych uczestników programu pani Jaworowicz świadczy o jego znikomej wiarygodności i znacznej szkodliwości społecznej. Nie tylko bowiem niezorientowany widz odniósł wrażenie, że w Polsce zawistni tłumacze przysięgli gnębią pożyteczną przedsiębiorczość, korzystając jakoby z podejrzanych powiązań osobistych, lecz również tłumacze przysięgli znający sprawę - choćby z relacji prasowych - dowiedzieli się, że unikanie płacenia podatku VAT jest praktyką dopuszczalną, a sporządzanie przez osoby trzecie poświadczonych tłumaczeń na uprzednio udostępnionych kartkach opatrzonych in blanco pieczęciami tłumaczy przysięgłych jest całkowicie legalne.

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS już w lutym 2008 roku potępiło takie praktyki stosowane przez biuro „Symultanka”, uświadamiając wszystkim zainteresowanym, że udostępnianie odcisku pieczęci in blanco jest równoznaczne z przekazaniem uprawnień zawodowych, zaś sporządzanie tłumaczeń na kartkach opatrzonych takimi pieczęciami bez wiedzy tłumacza jest karalne jako równoznaczne z poświadczaniem nieprawdy.

Pani magister (a nie pani profesor) Ewa Szybawska, której nazwisko już nie widnieje na Liście Tłumaczy Przysięgłych, a więc - już nie tłumacz przysięgły, została odpowiednio osądzona przez Komisję Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych, w której zasiadają ustawowo powołani do jej składu przedstawiciele PT TEPIS i Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. Osądzili ją więc byli koledzy po fachu, których nie zaproszono do programu, ponieważ orzeczenie było niekorzystne dla bohaterki tego wątpliwego skądinąd spektaklu opartego na taniej sensacji.

Co prawda program Elżbiety Jaworowicz nie miał na celu zaprezentowania charakteru zawodu i specyfiki pracy tłumacza przysięgłego, zaś dobór uczestników programu jednoznacznie świadczy o jego tendencyjności, ale wypowiedanie się na ten temat bez zapoznania się z realiami jest karygodne. Nierzetelnym podejściem do faktów pani Elżbieta Jaworowicz wzbudziła oburzenie środowiska tłumaczy przysięgłych. Tłumacze, którzy zawodowe życie poświęcili na uczciwą pracę, doskonalenie wiedzy i sumienne wykonywanie obowiązków, oczekują od pani Elżbiety Jaworowicz publicznego sprostowania zaistniałych w jej programie przekłamań.”

W odpowiedzi otrzymaliśmy następujące pismo Agencji Produkcji Telewizyjnej ”Sprawa dla Reportera”, Telewizja Polska S. A.:

„W odpowiedzi na pismo z dnia 29.10.2009 r. dotyczące programu Elżbiety Jaworowicz „Sprawa dla reportera” wyemitowanego 20. 10. 2009 r. pragniemy z przykrością stwierdzić, że zaszło niezamierzone nieporozumienie, gdyż tematem reportażu i dyskusji studyjnej nie były rozważania dotyczące tłumaczy przysięgłych. Program poświęcony był sytuacji Pani Ewy Szybawskiej, która skarżyła się na działalność organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. W reportażu Pani Szybawska wraz z synem relacjonowali pobyt w areszcie wydobywczym, który trwał rok. Zaproszeni do studia komentatorzy stwierdzili, że środek zapobiegawczy w postaci rocznego aresztu nałożonego na Panią Szybawską był niewspółmierny do rzekomo popełnionego czynu.

Informacja o Pani Szybawskiej dotycząca tytułu profesora jest dla nas zaskakująca. W dyskusji studyjnej, jak i podczas reportażu, udział brali przedstawiciele Uniwersytetu Ekonomicznego z Krakowa i tłumacze przysięgli, którzy nie informowali nas o tym, że Pani Szybawska nie posiada tytułu profesora, a jej nazwisko nie widnieje na liście tłumaczy przysięgłych.

Pragniemy jeszcze raz zauważyć, że naszą intencją nie było pokazanie środowiska tłumaczy przysięgłych w złym świetle, ale dyskusja na temat trafności środka zapobiegawczego w ww. sprawie.

Zapewniamy, że w każdej chwili możemy powrócić do konkretnej sprawy, co zamierzamy uczynić i poprosić Państwa o osobiste wyjaśnienie przyczyn wykluczenia Pani Ewy Szybawskiej z grona tłumaczy przysięgłych. Pragnę też zwrócić uwagę, że autorka w żadnej mierze nie wyraziła własnych opinii dotyczących Państwa zawodu. Z poważaniem (-) Redakcja „Sprawy dla reportera”

Na zaproszenie do udziału w programie ”Sprawa dla reportera” przedstawiciele tłumaczy przysięgłych redakcja otrzymała taką odpowiedź PT TEPIS:

„W odpowiedzi na Państwa pismo z 23 listopada br. z satysfakcją przyjmujemy oświadczenie, że tematem reportażu i dyskusji studyjnej nie miały być rozważania dotyczące tłumaczy przysięgłych. Niestety, mimo Państwa zapewnienia, że autorka reportażu „w żadnej mierze nie wyraziła własnych opinii dotyczących zawodu tłumaczy przysięgłych”

macza przysięgłego”, w kwestie wygłaszane przez zaproszonych do programu komentatorów wkładały się jednak pewne niefortunne wypowiedzi. Stwierdzili oni mianowicie, że „środek zapobiegawczy w postaci rocznego aresztu nałożonego na Panią Szybawską był niewspółmierny do **rzekomo** popełnionego czynu”.

Nie wdając się w ocenę zasadności zastosowanego środka zapobiegawczego w postaci aresztu tymczasowego, co wymagałoby szczegółowego zapoznania się z niedostępnym obecnie materiałem dowodowym, twierdzimy, że postawa moralna Ewy Szybawskiej jako tłumacza przysięgłego była niezgodna z ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego, a tym samym niezgodna również z zasadami etyki zawodowej Kodeksu tłumacza przysięgłego, który wyklucza nieuczciwą konkurencję. W tym przypadku polegała ona na przekonywaniu tłumaczy przysięgłych o legalności stosowania praktyki polegającej na udostępnianiu kartek opatrzonych ich pieczęciami in blanco oraz wymuszaniu dostarczania takich kartek pod groźbą zerwania współpracy. Taki proceder stwarzał możliwość wypełniania pustych kartek tekstami tłumaczeń sporządzonych nie przez tłumacza, którego pieczęcią opatrzona była czysta kartka, lecz przez dowolne osoby trzecie.

W tym kontekście również postępowanie innych tłumaczy przysięgłych, wykonujących zawód publicznego zaufania, którzy godzili się na współpracę z tym biurem na warunkach urągających godności tego zawodu, uznajemy za szczególnie szkodliwe i niezgodne z prawem.

Jak pisaliśmy, Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS już w lutym 2008 roku potępiło takie praktyki stosowane przez biuro „Symultanka”, uświadamiając wszystkim zainteresowanym, że udostępnianie odcisku pieczęci in blanco jest równoznaczne z bezprawnym przekazaniem uprawnień zawodowych, zaś sporządzanie tłumaczeń na kartkach opatrzonych takimi pieczęciami bez wiedzy tłumacza jest karalne jako równoznaczne z poświadczeniem nieprawdy.

Nie mamy nic przeciwko temu, aby w jednym z następnych programów pani Jaworowicz zajęła się tezą niewspółmierności środka zapobiegawczego zastosowanego wobec Ewy Szybawskiej. Może to być temat interesujący i nawet do pewnego stopnia pożyteczny dla tłumaczy przysięgłych, jednak niemożliwy do rzetelnego potraktowania bez udziału przedstawicieli Prokuratury Okręgowej w Krakowie, która w tej sprawie dysponuje odpowiednią wiedzą jako jedyna instytucja w kraju.

Wiedzą taką w żadnym razie nie dysponuje Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości, która orzeka karę za naruszenie przepisów ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego oraz zasad Kodeksu tłumacza przysięgłego. Warto zaznaczyć, że Ewa Szybawska, wobec której została orzeczona przez KOZ kara skreślenia z Listy tłumaczy przysięgłych, nie odwołała się od tego orzeczenia, chociaż miała takie prawo.

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS również nie może w tej sprawie zabierać głosu, ponieważ Ewa Szybawska nigdy nie była jego członkiem, natomiast fakt ustawowego udziału w Komisji Odpowiedzialności Zawodowej przedstawicieli PT TEPIS – obok przedstawicieli Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich – nie może ich upoważniać do wypowiedzania się na temat wymiaru

środka zapobiegawczego zastosowanego wobec Ewy Szybawskiej przez organy wymiaru sprawiedliwości.

W tej sytuacji dziękujemy za zaproszenie do „osobistego wyjaśnienia przyczyn wykluczenia Ewy Szybawskiej z grona tłumaczy przysięgłych” w programie red. Elżbiety Jaworowicz, z którego z wyżej podanych powodów nie jesteśmy w stanie skorzystać. Ponadto uważamy, że specjalistyczny temat nielegalności stosowania pieczęci tłumacza przysięgłego in blanco, chociaż był motywem przewodnim działalności biura „Symultanka”, nie może być **jako taki** przedmiotem dyskusji w programie o charakterze sensacyjnym. Temat ten mógłby być rozważany jedynie na forum urzędowym przez wyspecjalizowanych w tej kwestii prawników i tylko w sytuacji, w której byłyby zgłaszane zastrzeżenia co do słuszności prawa wykluczającego przenoszenie uprawnień zawodowych na osoby trzecie. Reakcje środowiska zawodowego jednoznacznie opowiadają się za tym prawem i potępiają proceder stosowany przez Ewę Szybawską. Dlatego dyskusja na ten temat w programie „Sprawa dla reportera” byłaby bezprzedmiotowa. Z poważaniem (-) dr Danuta Kierzkowska, prezes”

SPRAWOZDANIE KOMISJI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI Z DZIAŁALNOŚCI W 2009 R.

**Jacek Zieliński, przewodniczący KOZ
Warszawa, 20 stycznia 2010 r.**

Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych w Ministerstwie Sprawiedliwości powołana została z dniem 1 września 2005 r. zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości Nr 59/05/DO z dnia 31 sierpnia 2005 r. (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 5, poz. 21, z późn. zm.), na podstawie przepisu art. 29 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. *o zawodzie tłumacza przysięgłego* (Dz. U. Nr 273, poz. 2702, z późn. zm.).

Do zadań Komisji należy, stosownie do treści art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. *o zawodzie tłumacza przysięgłego*, wszczynanie i przeprowadzanie postępowań w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub wojewody.

W 2009 roku do Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych wpłynęło 87 wniosków: 81 wniosków od Ministra Sprawiedliwości, 6 wniosków od wojewodów, w tym: 2 wnioski od Wojewody Śląskiego, 2 wnioski od Wojewody Świętokrzyskiego, 1 wniosek od Wojewody Mazowieckiego i 1 wniosek od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Stwierdzić należy, że liczba wniosków jakie wpłynęły do Komisji w 2009 roku, stanowi znaczny wzrost w porównaniu z 2008 rokiem, w którym wpłynęło 45 wniosków, oraz z 2007 rokiem, w którym wpłynęło 26 wniosków.

Ponadto w 2009 roku rozpatrywanych było 14 spraw, które zostały przełożone z 2008 roku na rok kolejny (w ich przypadku wnioski wpłynęły do Komisji w listopadzie i grudniu 2008 roku), z czego w 2009 roku w przypadku 12 spraw orzeczenia zapadły w 2009 roku, 1 sprawa została zawieszona, a 1 sprawę przełożono do rozpatrzenia w 2010 roku.

Do końca 2009 roku załatwiono łącznie 83 sprawy, w tym: 13 spraw z 2008 roku i 70 spraw z 2009 roku. W przypadku 18 spraw (w tym 17 spraw z 2009 roku i 1 sprawy z 2008 roku) terminy rozpraw wyznaczono w styczniu i lutym 2010 roku. Wnioski w części tych spraw wpłynęły do Komisji w listopadzie i grudniu 2009 roku. Na dzień 15 stycznia 2010 roku 7 spraw zostało już załatwionych.

Spośród 83 rozpatrzonych w 2009 roku przez Komisję spraw ze względu na zarzuty formułowane we wnioskach można wyszczególnić:

61 przypadków naruszenia art. 14 pkt. 1 ustawy – niewykonywania powierzonych tłumaczom zadań ze szczególną starannością i bezstronnością, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa,

- 1 przypadek naruszenia art. 14 pkt. 2 ustawy – niezachowania przez tłumacza w tajemnicy faktów i okoliczności, z którymi zapoznał się w związku z tłumaczeniem,
- 12 przypadków naruszenia art. 15 ustawy – odmówienia wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej,
- 8 przypadków naruszenia art. 17 ustawy – niezgodnego z przepisami ustawy sposobu prowadzenia repertorium,
- 1 przypadek naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy – niezgodnego z przepisami ustawy stosowania pieczęci tłumacza przysięgłego,
- 2 przypadki naruszenia art. 18 ust. 2 ustawy – niewymienienia na wszystkich poświadczonych tłumaczeniach oraz poświadczonych odpisach pism, które wydał tłumacz przysięgły pozycji, pod którą tłumaczenie lub odpis są odnotowane w repertorium oraz nieprawidłowości w stosowaniu formuły poświadczającej na tłumaczeniach. W przypadku dwóch spraw obwinionym postawiono po dwa różne zarzuty.

Do najczęstszych naruszeń w 2009 roku należało naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy – niewykonywanie powierzonych tłumaczom zadań ze szczególną starannością i bezstronnością, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa – w sumie 61 przypadków.

Ze względu na język wśród obwinionych tłumaczy przysięgłych w sprawach przez Komisję załatwionych w 2009 roku można wymienić:

- 22 przypadki tłumaczy przysięgłych języka francuskiego,
- 17 przypadków tłumaczy przysięgłych języka włoskiego,
- 14 przypadków tłumaczy przysięgłych języka angielskiego,
- 12 przypadków tłumaczy przysięgłych języka niemieckiego,
- 6 przypadków tłumaczy przysięgłych języka rosyjskiego,
- 4 przypadki tłumaczy przysięgłych języka niderlandzkiego,
- 3 przypadki tłumaczy przysięgłych języka duńskiego oraz taka sama liczba tłumaczy przysięgłych języka szwedzkiego,
- 2 przypadki tłumaczy przysięgłych języka litewskiego oraz taka sama liczba tłumaczy przysięgłych języka ukraińskiego,
- po 1 przypadku tłumaczy przysięgłych języka greckiego, rumuńskiego, ukraińskiego, norweskiego, czeskiego, macedońskiego, słowackiego, chorwackiego, serbskiego, słoweńskiego, białoruskiego, hebrajskiego i arabskiego.

Ze względu na płeć, wśród 85 obwinionych tłumaczy przysięgłych, w sprawach załatwionych przez Komisję w 2009 roku można wyróżnić: 61 kobiet i 22 mężczyzn.

Po przeprowadzeniu rozpraw, które odbywają się na podstawie przepisów ustawy *o zawodzie tłumacza przysięgłego*, a w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosowane są przepisy Kodeksu postępowania karnego – dotyczące postępowania uproszczonego, Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych uznała winnymi naruszenia obowiązków 57 tłumaczy przysięgłych.

Wobec uznanych w 2009 r. winnymi 57 tłumaczy Komisja wymierzyła następujące kary:

- w 17 przypadkach – kary upomnienia,
- w 22 przypadkach – kary nagany,
- w 16 przypadkach – kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu, w tym wobec:
  - 5 tłumaczy na okres 3 miesięcy,
  - 1 tłumacza na okres 4 miesięcy,
  - 2 tłumaczy na okres 6 miesięcy,
  - 1 tłumacza na okres 7 miesięcy,
  - 7 tłumaczy na okres 1 roku,
- w 2 przypadkach – kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego.

Jednocześnie, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Komisja uniewinniła 22 obwinionych od zarzutów. W żadnym z przypadków nie umorzono postępowania.

W 3 przypadkach (dotyczących tej samej osoby) zawieszono postępowanie z uwagi na fakt niemożności ustalenia miejsca zamieszkania tłumacza przysięgłego w Polsce i prawdopodobnego wyjazdu za granicę, co zostało potwierdzone przez Komendę Powiatową Policji w Mikołowie.

Od zapadłych w 2009 r. orzeczeń złożono 2 odwołania do właściwego sądu apelacyjnego, wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych, z czego:

- w jednym przypadku orzeczona przez Komisję kara zawieszenia prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego na okres 3 miesięcy została utrzymana w mocy
- w drugim przypadku orzeczona przez Komisję kara zawieszenia prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego na okres 8 miesięcy została zmieniona przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu na karę nagany.

Ponadto w 3 przypadkach obwinieni wnosili o sporządzenie pisemnego uzasadnienia zapadłych orzeczeń, jednakże osoby te po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia odstąpiły od złożenia odwołania do sądu apelacyjnego właściwego dla miejsca zamieszkania. Natomiast w jednym przypadku, w którym uniewinniono obwinionego, złożono zażalenie w związku z odmową przyznania wynagrodzenia z tytułu zastępstwa adwokackiego. Sprawa ta jest w toku.

W przypadku wydanych orzeczeń o uniewinnieniu obwinionych, przesyłając odpis orzeczenia Komisji do Dyrektora Departamentu Organizacyjnego, który upoważniony jest przez Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania go w sprawach dotyczących wszczynania i przeprowadzania postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego, Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych każdorazowo przedstawiała pisemnie najważniejsze motywy zapadłych orzeczeń. Na dzień dzisiejszy wszystkie uchwały stały się prawomocne.

Podnieść należy, że dotychczasowa działalność Komisji odnosi także działanie prewencyjne.

W 2009 roku Komisja, we współpracy z kilkoma prokuraturami w Polsce, prowadziła szereg spraw dotyczących naruszania zasad odpowiedzialności zawodowej przez tłumaczy przysięgłych współpracujących z niefunkcjonującym już Biurem Tłumaczeń „Symultanka”. Część spraw rozpatrywanych przez Komisję w 2009 roku stanowiły sprawy dotyczące tłumaczy przysięgłych współpracujących z biurem „Symultanka”. Tłumacze ci odpłatnie udostępniali swoją okrągłą pieczęć tłumacza przysięgłego lub też sprzedawali albo udostępniali karty

opatrzone pieczęcią tłumacza przysięgłego in blanco. Większość postępowań w tej sprawie została zakończona (w tym 2 tłumacze zostało pozbawionych prawa wykonywania zawodu), a w przypadku 4 spraw przełożono je na 2010 rok (w tym dla 3 postępowań wyznaczono już nowe terminy w styczniu i lutym 2010 roku, a w przypadku 1 postępowania Komisja oczekuje na odpowiedź z Prokuratury Okręgowej w Krakowie w związku z wysłanym w grudniu 2009 roku pismem).

Ponadto w listopadzie i grudniu 2009 roku Minister Sprawiedliwości skierował sześć nowych wniosków do Komisji dotyczących niezgodnej z *ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego* działalności jednego z biur tłumaczeń, w którym tłumacze przysięgli wykonywali tłumaczenia na podstawie skanów tzn. kopii elektronicznych, natomiast w formule poświadczającej wskazywali, iż wykonywali tłumaczenie na podstawie oryginału dokumentu. W konsekwencji w przypadku 6 tłumaczy przysięgłych współpracujących z tym biurem podejrzanych o naruszenie *ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego* wyznaczono terminy rozpraw w styczniu 2010 roku, z czego na dzień 15 stycznia 2010 roku w 5 przypadkach sprawy te zostały już załatwione.

Zaznaczyć należy, iż wskazana wyżej naganna praktyka poświadczania nieprawdy, tj. wykonywania tłumaczeń na podstawie skanów i stwierdzania przez tłumaczy w formule poświadczającej, iż wykonywali tłumaczenia na podstawie oryginalnych dokumentów, ciągle jeszcze jest stosowana przez niektóre biura tłumaczeń, pomimo wielu działań ostrzegawczych i prewencyjnych. Świadczą o tym anonimowe doniesienia tłumaczy przysięgłych kierowane do organizacji zawodowych tłumaczy, a także do Ministra Sprawiedliwości. Działalność tych biur polega na praktykach dumpingowych, czyli stosowaniu nieuczciwej konkurencji, m.in. poprzez drastyczne zaniżanie stawek wypłacanych tłumaczom.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że wyniki pracy Komisji przedstawiane są na stronach internetowych stowarzyszeń zrzeszających tłumaczy przysięgłych, w tym stowarzyszenia PT TEPIS i STP oraz w „Biuletynie TEPIS”.

Jednocześnie członkowie Komisji, którzy są tłumaczami przysięgłymi, omawiają na stronach internetowych i w „Biuletynie TEPIS” oraz podczas spotkań tłumaczy organizowanych przez Kolegium Doskonalenia Zawodowego i terenowe Koła PT TEPIS wspólnie z przedstawicielami urzędów wojewódzkich także inne przypadki naruszeń, które były przedmiotem rozpoznawania na rozprawach, oczywiście z pełnym poszanowaniem ochrony danych osobowych stron procesowych. Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego zawiera bowiem zamknięty katalog kar i nie przewiduje podawania do publicznej wiadomości orzeczeń, które zapadają w formie uchwał.

O GODNOŚCI ZAWODOWEJ TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

Agnieszka Michalska-Rajch we współpracy z Martą Potiuk

Podejmuję temat trudny i niewdzięczny, niechętnie podejmowany przez środowisko. Prestiż, godność zawodowa – to pojęcia anachroniczne i wstydlive, jak mogłoby wynikać z lektury wątków na forach dla tłumaczy. Wywołują burzliwe dyskusje, lecz rzadko prowadzą do konstruktywnych wniosków. Przyczyny tego zjawiska są złożone, ale najprawdopodobniej mają swoje korzenie w sporym rozwarstwieniu naszej grupy zawodowej, a także, niestety, w rynkowych warunkach funkcjonowania tłumaczy, zwłaszcza tłumaczy języków popularnych.

Obecnie obowiązująca ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego uregulowała kwestie związane ze zdobywaniem uprawnień, uprzednio uzależnione od zasad

stosowanych, ze sporą zresztą dowolnością, przez prezesów poszczególnych sądów wojewódzkich, a później okręgowych. Znakomita większość obecnie praktykujących tłumaczy przysięgłych to tłumacze z poprzedniego rozdania, którzy uzyskali uprawnienia na podstawie uprzednio obowiązujących przepisów. Najczęściej są to osoby z wykształceniem filologicznym bądź lingwistycznym, które nie musiały zdawać żadnego egzaminu. Od niektórych, lecz nie od wszystkich, wymagano udokumentowania doświadczenia zawodowego.

Wprowadzenie obowiązkowego egzaminu rozwiązało problem kompetencji językowych i specjalistycznej wiedzy, niezbędnych do rzetelnego i profesjonalnego wykonywania tłumaczeń poświadczonych. Niestety, pozostał palący problem powszechnej ignorancji w dziedzinie statusu prawnego tłumaczy przysięgłych i formalnej strony wykonywania zawodu. Trzeba sobie otwarcie powiedzieć, że ignorancja ta nie jest przede wszystkim wynikiem złej woli czy niewiedzy tłumaczy, ponieważ w dużej mierze zawdzięczamy ją niejasnym i pogmatwanym przepisom, brakowi regulacji i uznaniowemu charakterowi wielu rozwiązań formalnoprawnych.

Początkujący tłumacze przysięgli często nie mają pojęcia, jak rozliczać się z organami wymiaru sprawiedliwości, jakie stawki stosować, jak wystawiać rachunki, nie wiedzą także, do czego są uprawnieni, z czego składa się wachlarz szczególnie ważnych przyczyn odmowy. Niestety, nierzadko nie wiedzą tego także ich urzędowi zleceniodawcy. Trzeba sporego samozaparcia, by sprawnie i bezpiecznie poruszać się w gąszczu stale zmieniających się przepisów. Jest to z pewnością bardzo trudne i czasochłonne dla tych z naszych Kolegów, którzy tłumaczeniami jedynie dorabiają do innych wykonywanych przez siebie zawodów i dla których tłumaczenie nie stanowi podstawowego źródła dochodów.

W ten sposób doszliśmy do kolejnej przyczyny znacznego rozwarstwienia obserwowanego w naszej grupie zawodowej. Tłumaczami przysięgłymi są bowiem osoby utrzymujące się z tłumaczeń wykonywanych na zasadach wolnego zawodu, najczęściej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, ale także osoby łączące zawód tłumacza przysięgłego z innymi zawodami (nauczyciela, wykładowcy akademickiego, asystenta w biurze, sekretarki, dyrektora firmy, lektora), a dochody uzyskiwane z tłumaczeń stanowią zaledwie ułamek ich budżetu. Siłą rzeczy osoby te nie są żywotnie zainteresowane bieżącym śledzeniem przepisów, zmieniających się warunków rynkowych, co przekłada się także na ich uczestnictwo (a raczej jego brak) w organizacjach zawodowych.

Warto wspomnieć, że mamy w Polsce ponad dziesięć tysięcy tłumaczy przysięgłych, a członków TEPIS jest zaledwie ponad 1000, z czego 203 członków zwyczajnych i 27 członków ekspertów. Statystyka jest nieubлагana – tłumacze przysięgli nie są zainteresowani uczestnictwem w organizacji zawodowej. Może nawet spora ich część nie wie, że organizacja taka istnieje.

Czy to się odbija na prestiżu i godności zawodu? Musi. Narzekamy często, że nie mamy jako środowisko siły przebicia, że nie potrafimy lobbować równie skutecznie, co adwokaci, notariusze czy lekarze. Warto jednak podkreślić tu, że wszystkie te

grupy zawodowe mają swoje izby i organizacje zawodowe, w których uczestnictwo jest z reguły obowiązkowe. Trudno wyobrazić sobie adwokata czy notariusza, który nie znałby dokładnie przepisów regulujących wykonywanie jego zawodu, a w przypadku tłumaczy przysięgłych wystarczy przeczytać pytania zadawane na forach branżowych czy w grupach mailingowych, by przekonać się, że ze znajomością przepisów jest u nas bardzo krucho.

Dość prostym rozwiązaniem tego problemu mogłoby być wprowadzenie do egzaminu na tłumacza przysięgłego części dotyczącej obowiązujących przepisów i zasad wykonywania zawodu, włącznie z rozliczaniem się z organami. Niestety, wszystko, co możemy zrobić w tej sprawie, to próbować nakłonić ustawodawcę do zmiany przepisów w tym kierunku, co w kontekście nieskutecznych do tej pory prób uzyskania zmiany rozporządzenia na temat stawek wydaje się być mocno karkołomnym i mało realnym przedsięwzięciem.

Pewna część tłumaczy przysięgłych dysponuje także zaskakująco ubogą wiedzą na temat odpowiedzialności zawodowej, co przekłada się niestety na ich większą podatność na coraz powszechniejsze propozycje ze strony klientów, najczęściej biur tłumaczeń, naginania przepisów regulujących wykonywanie zawodu. Najpopularniejsze są propozycje deponowania w biurze kartek opatrzonych in blanco pieczęcią tłumacza przysięgłego, rzekomo zgodnie z prawem, i w celu usprawnienia współpracy, oraz propozycje poświadczania nieprawdy polegające na stwierdzeniu zgodności tłumaczenia z oryginałem dokumentu, podczas gdy zostało one wykonane na podstawie jego kopii papierowej (kserokopii lub faksu) bądź elektronicznej (skanu). Proceder taki owocuje elektryzującymi środowisko wieściami o kolejnych zatrzymaniach tłumaczy przysięgłych, pociąganiu ich do odpowiedzialności zawodowej i odbieraniu uprawnień. Niestety sam proceder w dalszym ciągu funkcjonuje, a po zamknięciu jednego biura tłumaczeń powstają trzy następne, skupiające się na takiej właśnie współpracy z tłumaczami.

Trudno usprawiedliwiać poświadczanie nieprawdy czy handel pieczęcią wyłącznie niewiedzą i nieznajomością przepisów. Częściej jest to chęć szybkiego, łatwego zarobku, a czasem być może jedyna możliwość zarobienia pieniędzy na uprawnieniach. Powiedzmy sobie wprost: tłumacz przysięgły cieszący się dobrą marką i posiadający ugruntowaną pozycję na rynku na ogół nie tylko dobrze zna przepisy, ale i nie jest skłonny ryzykować ich nieprzestrzegania.

Proceder „kartkowy” wyrządził jednak naszej grupie zawodowej niepowetowaną szkodę, przekładającą się na upadek elementarnych zasad etycznych, żenujące zaniżanie stawek oraz bezpodstawną relatywizację naszych uprawnień i obowiązków. Ucierpiał na nim prestiż całej grupy zawodowej, ucierpiała jej etyka zawodowa. Czy możemy jakoś odrobić te straty? Może tylko jednoznacznie piętnując proceder i wykluczając parających się nim kolegów, informując środowisko o próbach nakłonięcia do procederu ze strony biur tłumaczeń i składając doniesienia do prokuratury w przypadku spotkania się z taką propozycją.

Potrzebna jest także praca u podstaw, czyli nieustanne uświadamianie tłumaczom przysięgłym, jakie przepisy ich obowiązują, do czego są uprawnieni, a czego robić

im nie wolno. Zadanie to powinno spoczywać na barkach Ministra Sprawiedliwości i podległych mu służb, które jednak nie wydają się być szczególnie zainteresowane przygotowaniem zawodowym, ani etyką zawodową tłumaczy przysięgłych.

Zadanie takie byłoby niewątpliwie o wiele skuteczniej wykonywane przez prężną organizację zawodową, dużo liczniejszą niż obecne szeregi TEPIS-u. Może więc warto wrócić do idei powołania organizacji strictly zawodowej, zrzeszającej obowiązkowo tłumaczy przysięgłych, na wzór notariatu lub adwokatury, czyli samorządu zawodowego, reprezentującego osoby wykonujące zawody zaufania publicznego na mocy art. 17 Konstytucji RP, być może z wykorzystaniem do tego doświadczenia już istniejącej i działającej organizacji, o potwierdzonej renomie, będącej członkiem międzynarodowych organizacji tłumaczy.

Warto też byłoby zastanowić się nad ewentualnością jeszcze szerszego rozpropagowania prowadzonych przez Towarzystwo TEPIS – w ramach Warsztatów – Repetytoriów i Laboratorium Tłumacza Przysięgłego szkoleń uczestników w zakresie statusu prawnego tłumacza przysięgłego, czyli na temat podstawowych praw i obowiązków tłumacza przysięgłego. Wiedza z tej dziedziny jest ciągle deficytowa i jednocześnie pożądana, więc sądzę, że wielu do tej pory nieświadomym (i w związku z tym popełniającym błędy) w tym zakresie tłumaczom przysięgłym szkolenia takie mogą dać wiele do myślenia, zwłaszcza na temat tego, że nie zawsze życzenie klienta jest prawem, a czasami bywa nawet z prawem niezgodne.

Mamy przed sobą wiele pracy, bo przedsięwzięcie takie wymagałoby dość radykalnej zmiany przepisów, czemu klimat społeczno-polityczny nie jest zbytnio sprzyjający, ale może warto byłoby pokusić się choć o dyskusję nad powołaniem organizacji typu notariat lub adwokatura, która zaowocowałaby zmianą statusu tłumaczy przysięgłych i skuteczną walką o ich prestiż i godność. Warto także zapoznać się z podstawowymi zasadami etyki zawodowej, które zawsze – niezależnie od statusu prawnego – będą wyznaczać pozycję społeczną naszego zawodu w myśl maksymy, że tak cię szanują, jak sam szanujesz siebie. Zapraszam do dyskusji na forum tłumaczy przysięgłych pod auspicjami TEPIS: <http://www.forumtlumaczy.com>.

GENERALNY INSPEKTOR OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH O UPUBLICZNIANIU PROTOKOŁÓW KONTROLI TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH

W związku z licznymi wątpliwościami zgłaszanymi przez tłumaczy przysięgłych na temat publikowania protokołów kontroli z ich działalności, prezes PT TEPIS, dr Danuta Kierzkowska, wystosowała następujące pismo do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, pana Michała Serzyckiego:

„W związku z umieszczaniem na stronach internetowych urzędów wojewódzkich protokołów kontroli tłumaczy przysięgłych, uprzejmie proszę o wyrażenie opinii na temat zgodności przetwarzania tych danych z przepisami o ochronie danych osobowych.

Naszym zdaniem wojewodowie działają wbrew art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych z 25 sierpnia 1997 r., ponieważ dane te umieszczają bez zgody tłumaczy przysięgłych, ujawniając dotyczące ich fakty i okoliczności (np. liczby wpisów do repertoriów, które świadczą o wysokości dochodów) z naruszeniem praw i wolności zastrzeżonych tym przepisem ustawy i nie informując o celu zbierania tych danych w formie umożliwiającej powszechny do nich dostęp.

Kontrole działalności tłumaczy przysięgłych są przeprowadzane na mocy ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, jednak nie ma w niej mowy o publikacji protokołów tych kontroli. Wręcz przeciwnie, takie postępowanie jest sprzeczne z duchem tej ustawy, która w art. 9 ust. 3 stanowi o nieumieszczaniu do powszechnego wglądu informacji o orzeczonych karach z tytułu odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego. W tym kontekście podawanie do publicznej wiadomości nawet drobnych uchybień budzi poważne wątpliwości co do zasadności takiego działania.”

W odpowiedzi otrzymaliśmy pismo Biura GODO, Departamentu Orzecznictwa, Legislacji i Skarg z datą 11 grudnia 2009 r. o następującej treści:

W odpowiedzi na Pani pismo z dnia 27 października 2009 r., dotyczące kwestii upubliczniania „na stronach internetowych urzędów wojewódzkich protokołów kontroli tłumaczy przysięgłych”, uprzejmie informuję, że proces przetwarzania danych jest procesem prawnie dopuszczalnym, o ile spełnia jedną z przesłanek wskazanych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2002 r. Nr 101, póź. 926 z późn. zm.) – w przypadku przetwarzania danych zwykłych jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania – i/lub art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ww. ustawy – w przypadku przetwarzania danych szczególnie chronionych, o których mowa w art. 27 ust. 1, jak np. poglądy polityczne, dane o stanie zdrowia.

Ocena upubliczniania protokołów pokontrolnych z działalności prowadzonej przez tłumaczy przysięgłych powinna być dokonywana na gruncie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. 2001 r. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.), w związku z jej art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a ww. ustawy.

Jednocześnie wskazuję, iż to podmiot udostępniający informację publiczną podejmuje decyzję, iż informacja ta ma taki charakter w rozumieniu powyższych przepisów, a tym samym podlega upublicznieniu. Wobec powyższego, to ten podmiot winien wyważyć, czy nie zostanie ujawniona informacja naruszająca przepisy prawa, zwłaszcza ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2005 r. Nr 196, póź. 1631 z późn. zm.), czy też ustawy o ochronie danych osobowych. Odpowiedzialność prawną za naruszenie powyższych przepisów prawa ponosi wyłącznie podmiot udostępniający informację publiczną w trybie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej. Wojewoda – zgodnie z brzmieniem art. 20 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego – sprawuje kontrolę nad działalnością tłumaczy przysięgłych m.in. w zakresie prawidłowości i rzetelności prowadzenia repertoriów. Zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego protokołów pokontrolnych powinna być oceniana na gruncie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, w szczególności jej art. 21.

Niezależnie od powyższego warto zauważyć, że osoba pełniąca zawód tłumacza przysięgłego musi spełnić wymogi przewidziane przepisami ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. 2004 r. Nr 273, poz. 2702 z późn. zm.). Art. 9 ust. 1 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego stanowi zaś, iż do dnia 31 stycznia każdego roku Minister Sprawiedliwości ogłasza, w formie obwieszczenia, w wydawanym przez niego dzienniku urzędowym, listę tłumaczy przysięgłych, powiadamiając o tym wojewodów. Oznacza to, iż lista tłumaczy przysięgłych jest jawna i ogólnodostępna dla każdego w zakresie w jakim przewidują to przepisy ustawy. Jednocześnie efektem wpisania na listę jest potwierdzenie prawa do wykonywania zawodu, a zatem wykonywania zawodu o szczególnym znaczeniu i randze w życiu publicznym.

Odnosząc się zaś do treści upublicznionych w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego protokołów pokontrolnych z przeprowadzonych czynności kontrolnych nad działalnością tłumaczy przysięgłych, wskazać należy, iż nie zawiera on cyt.: „informacji o orzeczonych karach z tytułu odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego”. Treść protokołów wskazuje jedynie na pewne nieprawidłowości w rzetelnym i poprawnym prowadzeniu repertoriów, o których mowa w art. 17 powołanej wyżej ustawy. Orzekanie przedmiotowych kar odbywa się natomiast w trybie i na zasadach określonych w przepisach rozdziału 4 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego „Odpowiedzialność zawodowa tłumaczy przysięgłych”. Protokół pokontrolny, wskazujący jedynie na pewne nieprawidłowości, nie powinien być utożsamiany z upublicznieniem informacji o karze orzeczonej z tytułu odpowiedzialności zawodowej, bowiem jest ona nakładana po przeprowadzeniu stosownego postępowania.

Z drugiej strony należy w tym miejscu przywołać wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 listopada 2008 r. (sygn. akt: II SA/Wa 1177/08), w którym WSA orzekł, iż cyt.: „usunięcie personaliów osób prywatnych, czy też ich zanonimizowanie w ogłoszonej w BIP uchwale organu gminnego, nie wpływa na czytelność dokonanego w ten sposób przekazu. W tym przypadku treść aktu administracyjnego nie traci waloru informacyjnego, albowiem wynika z niej kto, kiedy i w jakiej sprawie publicznej zajął określone stanowisko. Podstawowym celem BIP jest powszechne informowanie o sprawach publicznych i w tym przypadku cel ten został zrealizowany. Prezentowanie odmiennego poglądu pozostaje w sprzeczności z konstytucyjnymi gwarancjami wolności i praw obywatela. W świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.

Niemniej jednak, ze względu na charakter i powagę wykonywanego zawodu, tłumacz przysięgły jest zobowiązany do sumiennego i rzetelnego wypełniania obowiązków przewidzianych przepisami ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, w szczególności określonych w art. 13 i art. 14 tej ustawy. Uzyskanie prawa do wykonywania tego szczególnego zawodu oznacza pewne ograniczenie sfery prywatności tłumacza przysięgłego, co implikuje prawo dostępu do informacji o sposobie wykonywania tego zawodu, przejawiające się w – wynikającej z przepisów szczególnych – kontroli np. sumienności i rzetelności prowadzenia dokumentacji z przebiegu tej działalności.

Więcej informacji na temat zasad przetwarzania danych osobowych, w tym treść obowiązujących we wspomnianym zakresie aktów prawnych, jak również wskazówki co do ich stosowania w praktyce. znajdują się na stronie internetowej Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych pod adresem www.giodo.gov.pl, a także na stronie internetowej <https://edugiodo.giodo.gov.pl>.

Jednocześnie przepraszam za opóźnienie w udzieleniu powyższej odpowiedzi. Z up. Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych Z-ca Dyrektora Departamentu Orzecznictwa Legislacji i Skarg (–) Weronika Kowalik.

Komentarz redakcji: ze względu na zawilgości przepisów, zwróiliśmy się o dodatkową opinię do Departamentu Legislacyjno-Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości. Wrócimy do tematu.

UMOWA UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKÓW PT TEPIS

Poniższy artykuł jest opisem nowego programu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych będących członkami PT TEPIS. Program ten, sfinansowany przez jednego z wiodących ubezpieczycieli w Europie, spółkę AXA S.A., obowiązuje od 1 września 2009 r. w miejsce dotychczasowego programu Generali TU S.A. Na stronie internetowej PT TEPIS zainteresowani znajdą szczegółowe informacje dotyczące warunków oferty AXA S.A. oraz formularz wniosku o przystąpienie do ubezpieczenia. W świetle doświadczeń członków Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych oraz w coraz bardziej złożonej rzeczywistości zawodowej, ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej staje się warunkiem sine qua non działalności zawodowej. W niektórych krajach ubezpieczenie tłumaczy przysięgłych od odpowiedzialności cywilnej jest ustawowym warunkiem, ich działalności.

I.

Rosnąca świadomość społeczeństwa w zakresie posiadanych praw skutkuje coraz częstszym korzystaniem przez obywateli z konstytucyjnie zagwarantowanego im prawa do sądu. Rezultatem jest gwałtownie zwiększająca się liczba kierowanych do sądów powództw, w których domagają się oni naprawienia doznanej szkody, a szerszy dostęp do usług prawnych, związany w szczególności z działalnością firm wyspecjalizowanych w prowadzeniu tego rodzaju spraw, powoduje dalsze nasilenie zjawiska.

Naturalną konsekwencją tej sytuacji jest wypracowanie przez rynek odpowiednich mechanizmów liberalizujących rygor odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy, bez względu na fakt czy szkoda powstała w życiu prywatnym czy zawodowym. Nie dziwi zatem rozwój wyspecjalizowanych produktów ubezpieczeniowych w tych dziedzinach, w szczególności

związanych z odpowiedzialnością cywilną zawodową, a więc przeznaczonych dla osób prowadzących określoną działalność gospodarczą.

Ustawodawca, dostrzegając fakt, iż pewna działalność rodzi większe ryzyko wystąpienia negatywnych następstw dla odbiorców określonych usług, wprowadził w pewnych grupach zawodowych system ubezpieczeń obowiązkowych, który swoim zasięgiem obejmuje m.in. adwokatów, radców prawnych, zarządców nieruchomości czy lekarzy.

Pozostali przedsiębiorcy mogą ubezpieczyć się dobrowolnie bądź godzić na ryzyko naprawienia szkody w oparciu o własne środki, stając przed wyborem zapłacenia za zdarzenie, które mają nadzieję nigdy nie wystąpi, albo poniesienia we własnym zakresie jego konsekwencji i samodzielnego naprawienia powstałej w ten sposób szkody.

II.

Warunki Ubezpieczenia AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A. posługują się trzema pojęciami szkody.

Szkoda osobowa dotyczy sytuacji, w których nastąpiło uszkodzenie ciała, wywołanie rozstroju zdrowia, pozbawienie wolności, naruszenie czci i wynikające stąd bezpośrednie następstwa w postaci bólu i ujemnych doznań psychicznych. Szkody na osobie mogą prowadzić zarówno do konieczności świadczenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jak również w sytuacji, gdy doznania te będą skutkować uszczerbkiem w sferze dóbr materialnych – koniecznością wypłacenia stosownego odszkodowania za wyrządzoną szkodę majątkową. Szkody majątkowe (rzeczowe) to uszczerbki bezpośrednio dotyczące dóbr i interesów poszkodowanego zaś czyste szkody majątkowe, to szkody niewynikające bezpośrednio ze szkody osobowej lub rzeczowej.

Właśnie w tych ostatnich upatrywać należy najczęstszego zagrożenia związanego z pracą tłumacza. Nie pozostawia, bowiem wątpliwości, iż charakter pracy tej grupy zawodowej obarczony jest dużym ryzykiem wynikającym ze zróżnicowanego profilu działalności odbiorców dokonanych tłumaczeń. Tym samym możliwym jest wystąpienie wielu szkód, godzących w różne dobra, zlokalizowane w wielu różnych dziedzinach.

Najczęstsze przypadki wystąpienia czystej szkody majątkowej stanowić będą proste błędy wynikające z niedokładności lub niedopatrzania, a zatem wszelkiego rodzaju pomyłki w tłumaczeniu, zamienione cyfry, daty, numery lub podobnie brzmiące wyrazy, które wypaczają jednak sens samego tłumaczenia i w rezultacie prowadzić mogą do przypisania tekstowi zupełnie odmiennego znaczenia niż pierwotnie zamierzone. Tego rodzaju pomyłka dotyczyć może wszelkich tłumaczeń, począwszy od tych prostszych związanych z tłumaczeniem listów, dokumentów, skończywszy zaś na skomplikowanych tłumaczeniach technicznych dotyczących instrukcji, specyfikacji lekarstw, warunków technicznych czy dokumentacji projektowych. Naturalnie, w zależności od poziomu komplikacji tłumaczenia znacząco zmieniać się może również waga popełnionego błędu.

Nietrudno jest wyobrazić sobie scenariusz, w którym w wyniku błędnego tłumaczenia umowy, zleceniodawca niewłaściwie wykonuje swoje zobowiązanie, a tym samym obciążony zostaje przez swojego kontrahenta karą umowną wynikającą z zawartego kontraktu. Strona ponosząca koszty ma w takiej sytuacji prawo domagania się ich zwrotu od tłumacza. Podobnie gdy w wyniku błędnego przetłumaczenia projektu konstrukcyjnego lub specyfikacji technicznej wybudowany zostanie obiekt nieodpowiadający określonym wymaganiom i konieczne okaże się jego przeprojektowanie lub przebudowa. Również w tej sytuacji roszczenie o naprawienie szkody skierowane zostanie do tłumacza.

Tego rodzaju szkody, jako immanentnie związane z prowadzoną działalnością zawodową, regulowane są przez warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej.

Błędnie wykonane tłumaczenie może jednak skutkować nie tylko negatywnymi konsekwencjami finansowymi dla zamawiającego tłumaczenie, lecz może również stać się bezpośrednią przyczyną szkody osobowej lub rzeczowej poniesionej przez osobę trzecią. Z tego względu na rozważenie zasługuje koncepcja rozszerzenia zakresu ochrony o szkodę osobową i rzeczową. Podstawą regulacji staną się tutaj Warunki ubezpieczenia AXA.

W przedstawionym wyżej przykładzie z mylnie przetłumaczoną specyfikacją projektową, w sytuacji gdy budynek został wzniesiony, a potem nastąpiła katastrofa budowlana wynikająca z wady konstrukcyjnej spowodowanej zastosowaniem się do błędnie przetłumaczonej specyfikacji, to właśnie na tłumaczu spoczywać będzie odpowiedzialność za jej następstwa. Z własnych środków opłaci zatem koszty postępowania – zarówno obrony w postępowaniu karnym, jak i obrony przed roszczeniami cywilnoprawnymi – oraz koszty dodatkowe, w szczególności związane z opiniami i ekspertyzami biegłych, oraz oczywiście samo odszkodowanie za powstałą szkodę osobową lub rzeczową.

Scenariusze szkód osobowych lub rzeczowych wynikające z błędnego tłumaczenia można mnożyć: mylnie przetłumaczona specyfikacja lekarstwa, przeoczenie w tłumaczeniu ważnej informacji na dziecięcej zabawce, błąd w tłumaczeniu instrukcji maszyny lub urządzenia. Schemat postępowania będzie zawsze ten sam, a zobowiązanym do naprawienia szkody zawsze będzie osoba, która spowodowała błąd – czyli tłumacz.

Kolejną kwestią, ważną z punktu widzenia odpowiedzialności tłumacza i związaną w szczególności z wysokością kosztów koniecznych do naprawienia szkody, jest miejsce jej wystąpienia. O ile bowiem określenie miejsca nie nastęrcza trudności w przypadku wystąpienia szkody osobowej lub rzeczowej – np. zawalenie budynku w Pradze, niewłaściwe dawkowanie leku w Monachium – to w przypadku czystej szkody majątkowej wyraźne określenie miejsca wystąpienia szkody może okazać się niemożliwe, a jest to informacja niezbędna z punktu widzenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. W sytuacji bowiem, gdy terytorialny zakres ochrony ograniczony zostałby do terytorium Polski, a poszkodowanym byłby przedsiębiorca zagraniczny, ubezpieczyciel mógłby odmówić wypłaty odszkodowania.

Celem uniknięcia tego rodzaju nieporozumień, w przypadku odpowiedzialności opartej na warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej, AXA posługuje się pojęciem jurysdykcji polskiej, dzięki czemu nie ma problemu z określeniem miejsca wystąpienia szkody, ponieważ jako takie nie ma ono znaczenia dla odpowiedzialności ubezpieczyciela. Odpowiedzialność ta powstaje zawsze, gdy zleceniobiorca-tłumacz ma siedzibę w Polsce, bowiem w tej sytuacji właściwym do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu jest sąd polski. Jurysdykcja polska wynika z powszechnie obowiązujących przepisów, tj. kodeksu postępowania cywilnego oraz zgodnej z prawem unijnym ustawy prawo prywatne międzynarodowe.

III.

AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A. w ramach różnych wariantów ubezpieczenia, w sporządzonym dla członków PT TEPIS programie ubezpieczeniowym udziela ochrony ubezpieczeniowej we wszystkich wskazanych wyżej scenariuszach szkody.

W umowie generalnej, pozostawiono członkom TEPIS-u szerokie pole możliwości modyfikowania warunków oraz sum ubezpieczenia. U podstaw takiej formuły ubezpieczenia leżało przekonanie, iż nikt nie zna swojej działalności zawodowej tak dobrze, jak osoba, która w rzeczywistości ją prowadzi, a w konsekwencji świadoma jest zagrożeń z tym związanych i zdaje sobie sprawę jakiego pokrycia potrzebuje, a jakie rozszerzenia są jej zbędne.

Stworzono zatem możliwość wyboru jednej z sześciu sum ubezpieczenia w ramach jednego z trzech wariantów ochrony.

W każdym z wariantów przewidziana jest ochrona ubezpieczeniowa dla czystych szkód majątkowych wyrządzonych osobom trzecim w związku z wykonywaniem zawodu tłumacza przysięgłego lub specjalistycznego. W tym zakresie, ochrona udzielana jest na podstawie warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej i obejmuje dodatkowo roszczenia z tytułu uszkodzenia, zniszczenia lub utraty akt, ksiąg rachunkowych, faktur lub innych dokumentów związanych z wykonywaniem działalności wskazanej w umowie ubezpieczenia, jak również szkody wynikłe z nieprawidłowej edycji dokumentów oraz utraty, zniekształcenia, uszkodzenia lub niewłaściwego przesyłania informacji, w tym drogą elektroniczną.

W razie wystąpienia objętej ubezpieczeniem szkody AXA oferuje ubezpieczonemu szeroki wachlarz ochrony prawnej. Co do zasady więc w ramach opłaconej składki wydatki poniesione na ochronę prawną w każdym wypadku ubezpieczone są ponad sumę gwarancyjną i nie są przez nią ograniczone. W szczególności obejmuje to wynagrodzenie adwokatów i radców prawnych, należności biegłych i świadków, koszty sądowe oraz inne koszty ustalenia wysokości szkody i zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego. Ubezpieczeniem objęte są również wymienione koszty powstałe w postępowaniu administracyjnym, karnym lub dyscyplinarnym, o ile mają związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego za szkodę objętą ubezpieczeniem.

Wybierając wariant II lub III, ubezpieczony rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną za szkody osobowe i rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywanym zawodem tłumacza. W zależności od wariantu ochrona ta jest udzielana odpowiednio na terenie Polski lub Europy.

Jednocześnie ubezpieczeni, którzy zdecydowali się na wybór wariantu III, mogą zdecydować się na dalsze rozszerzenie ochrony o roszczenia dochodzone według obcego prawa lub przed obcym sądem. Rozszerzenie to dotyczy tylko roszczeń zgłaszanych przed sądami lub organami mającymi siedzibę na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej i w oparciu o prawo tych państw. Jednakże bez względu na to ograniczenie, powinno ono stanowić istotny atut oferty dla tłumaczy aktywnie działających na rynku międzynarodowym.

Marcin Kowalczyk, Specjalista ds. ubezpieczenia OC
AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

Osobami kontaktowymi ws. ubezpieczenia OC tłumaczy-członków PT TEPIS są:

Michał Maliszewski mm@genoa.pl Tel.: +48 56 657 35 28 Tel. kom.: +48 660 523 244

Marcin Kowalczyk marcin.kowalczyk@axa-polska.pl Tel.: +48 58 732 64 18

SPÓŁECZNOŚĆ GŁUCHYCH I ICH TLUMACZE

Środowisko głuchych to pojęcie dość szerokie, oznaczające grupę społeczną silnie zróżnicowaną pod względem audiologicznym i językowym. Należą do niej osoby zarówno zupełnie głuche, jak i niedosłyszące, głuche od urodzenia, późno ogłuchłe i z wszczepionym implantem ślimakowym, posługujące się różnymi sposobami komunikacji, w sumie około 100 tys. osób. Jedną z podgrup środowiska głuchych jest licząca 40-50 tys. członków społeczność Głuchych, wyróżniająca się tym, że jej członkowie traktują Głuchotę jako element swojej tożsamości kulturowej (dlatego piszą o sobie wielką literą – Głusi) oraz to, że preferowanym przez nich sposobem komunikacji jest Polski Język Migowy (PJM), wokół którego ukształtowała się swoista kultura wizualno-przestrzenna, a także historia, normy społeczne i wartości.

PJM należy do grupy języków wizualno-przestrzennych. Posiada własne, niezależne od języka polskiego, słownik i gramatykę. PJM jest pełnoprawnym językiem naturalnym, powstałym na drodze historycznego rozwoju, wykazującym cechy, które językoznawcy uznają za charakterystyczne dla języków naturalnych, m.in. arbitralność, dwuklasowość, produktywność. Podobnie jak inne języki naturalne, służy do porozumiewania się, wyrażania emocji i myśli. Jest zróżnicowany geograficznie i społecznie.

PJM nie należy mylić z systemem językowo-migowym (SJM), czyli sztucznie stworzonym systemem komunikacji, w którym zdania buduje się zgodnie z zasadami wypowiedzi w języku polskim, i który stanowi manualną reprezentację języka mówionego. W odróżnieniu od języków sztucznych, PJM charakteryzuje się wieloznacznością swoich wyrażen oraz tym, że jest językiem żywym – podlega nieustannym zmianom, wzbogaca się o elementy zapożyczone z języka polskiego (np. znaki daktylograficzne) oraz znaki z innych języków migowych.

W chwili obecnej, status PJM można uznać za niski, z co najmniej dwóch powodów: po pierwsze, brakuje regulacji prawnych, które ustanawiałyby go pełnoprawnym językiem polskiej społeczności Głuchych, określając tym samym standardy wykorzystania PJM w edukacji dzieci głuchych oraz w tłumaczeniu. Ustawy o językach migowych funkcjonują w wielu krajach europejskich, m.in. w Czechach, Słowacji, Austrii, Estonii czy Portugalii. Po drugie, wiedza słyszącego społeczeństwa na temat PJM jest znikoma. W świadomości społecznej język migowy funkcjonuje albo jako prymitywna pantomima połączona z wykrzywianiem twarzy, albo jako manualna realizacja języka polskiego (czyli wspomniany wyżej SJM).

Podobnie jak inne mniejszości językowo-kulturowe, społeczność Głuchych funkcjonuje w słyszącej większości. W celu porozumiewania się z osobami słyszącymi nie znającymi PJM, Głusi używają języka polskiego w piśmie lub korzystają z usług tłumaczy języka migowego.

W środowisku tłumaczenia języka migowego można wyróżnić dwa, a właściwie trzy typy tłumaczy współpracujących z osobami Głuchymi. Najbardziej naturalnym typem tłumacza języka migowego są tłumacze wywodzący się ze środowiska osób głuchych, czyli dzieci głuchych rodziców (ang. Children of Deaf Adults – CODA) lub rodzeństwo osób głuchych (ang. Siblings of Deaf Adults – SODA), głównie jednak CODA. Dla tych tłumaczy PJM jest często pierwszym językiem. Doskonale znają oni społeczność, w której pracują, jej kulturę, zwyczaje itp. Mają wprawę w tłumaczeniu, bo zajęcie to zazwyczaj towarzyszy im od wczesnego dzieciństwa.

Drugą grupę tłumaczy stanowią tłumacze posługujący się SJM – zwykle nie pochodzący z rodzin osób głuchych. Pracę tłumacza rozpoczynają po ukończeniu kursów SJM oraz zdobyciu odpowiednich certyfikatów wystawianych przez Polski Związek Głuchych.

Są wreszcie tłumacze, którzy nie należą do żadnej z wcześniejszych grup. Nie są CODA, ale nie posługują się SJM. Są to tłumacze, którzy nauczyli się PJM od Głuchych koleżanek i kolegów, dzieci w szkole, czy w internacie szkoły dla głuchych itp. (na dzień dzisiejszy nie istnieją oficjalne źródła nauki PJM). Ich poziom językowy nie jest tak wysoki jak CODA, nie łączą ich też naturalne więzi ze środowiskiem głuchych. Nie używają jednak SJM.

Wszystkie te grupy tłumaczy, mimo oczywistych różnic, łączy kilka spraw. Wszyscy dokonują przekładów w zasadzie intuicyjnie, nie posiadając formalnego wykształcenia w kierunku tłumaczenia języka migowego i bazując jedynie na swoim doświadczeniu zawodowym. W 2008 r., na Uniwersytecie Warszawskim ruszyła, co prawda, pierwsza edycja Studiów Podyplomowych PJM dla lektorów i tłumaczy. Jednak w tym roku, trzeci i ostatni semestr studiów ukończy zaledwie ok. 40 słuchaczy, z czego mniej niż połowa będzie zajmowała się tłumaczeniem. A zatem, większość osób pracujących w charakterze tłumacza długo jeszcze nie będzie posiadać odpowiedniego przygotowania językowego, kulturowego, etycznego i translatorycznego do wykonywania swojego zawodu.

Dla większości tłumaczy PJM, tłumaczenie nie jest głównym źródłem dochodu. Tłumacze PJM są zazwyczaj nauczycielami w szkołach dla głuchych, urzędnikami itp. To sprawia, że nie mają czasu i siły dbać o doskonalenie zawodowe, podwyższanie kwalifikacji i zdobywanie nowych umiejętności. Często nie widzą też perspektyw rozwoju w tym zawodzie. Ponadto duża część tłumaczy traktuje swoją pracę w kategoriach filantropii.

Istnieje jednak liczna grupa tłumaczy zainteresowanych doskonaleniem zawodowym i zdobywaniem wiedzy na temat tłumaczenia PJM. Głusi klienci też chętnie korzystaliby z usług tłumaczenia wyższej jakości niż tych, które im się obecnie oferuje. W odpowiedzi na zapotrzebowanie obu grup, w marcu 2009 r. powstało Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego (STPJM) z siedzibą w Warszawie. STPJM to pierwsza organizacja tłumaczy języka migowego w Polsce. Należą do niej tłumacze słyszący, CODA oraz Głusi; tłumacze doświadczeni jak również początkujący w dziedzinie tłumaczenia; wykonujący tłumaczenia specjalistyczne oraz o tematyce ogólnej (razem – 23 członków z całej Polski).

Celem STPJM jest zapewnienie wieloaspektowego wsparcia środowisku tłumaczy PJM oraz ich klientom, tak Głuchym, jak i słyszącym, szeroko pojęta poprawa obecnego stanu tłumaczenia PJM, podniesienie poziomu wiedzy na temat tłumaczenia PJM, zwiększenie świadomości tłumaczy i ich klientów na temat przysługujących im praw. Swoje cele STPJM zamierza realizować między innymi poprzez organizowanie wszelkiego rodzaju szkoleń, seminariów, konferencji poświęconych tematyce tłumaczenia PJM, prowadzenie i badań dotyczących tłumaczenia PJM, promocję PJM oraz wiedzy o Kulturze Głuchych, jak również uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach związanych z tłumaczeniem języków migowych.

Do tej pory STPJM opracowało swój Kodeks Etyczny, zespół tłumaczeniowy STPJM zapewniał obsługę tłumaczeniową konferencji Głusi Mają Głos 2, STPJM prowadzi działalność edukacyjną w ramach Studiów Podyplomowych PJM oraz na letnich obozach PJM. Jest członkiem Europejskiego Forum Tłumaczy Języka Migowego (EFSLI), współpracuje m.in. z Uniwersytetem Warszawskim, Instytutem Polskiego Języka Migowego (IPJM), Fundacją Promocji Kultury Głuchych KO-KON, oraz Światowym Stowarzyszeniem Tłumaczy Języka Migowego (WASLI).

Aleksandra Kalata-Zawłocka, prezes STPJM

Zarząd STPJM (od lewej): Małgorzata Czajkowska-Kisil , wiceprezes, Aleksandra Kalata-Zawłocka, prezes, Joanna Łacheta , sekretarz i skarbnik

Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego (STPJM)
ul. Zielone Zacisze 3/151, 03-294 Warszawa. Tel. +48 604 875 531
E-mail: biuro@stpjm.org.pl www.stpjm.org.pl

DEKLARACJA PT TEPIS O SOLIDARNOŚCI ZAWODOWEJ Z TŁUMACZAMI POLSKIEGO JĘZYKA MIGOWEGO STPJM

W myśl uchwały Rady Naczelnej z dnia 10 grudnia 2009 r. Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS wyraża solidarność z celami statutowymi i ideaми leżącymi u podstaw Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego. W celu realizacji tego oświadczenia członkowie STPJM będą zapraszani do stałego kontaktu z PT TEPIS, a w tym do udziału w Komitecie konsultacyjnym Kodeksu tłumacza przysięgłego, w działalności Kolegium Doskonalenia Zawodowego PT TEPIS oraz we wszelkich innych zakresach działalności, które okażą się interesujące i pożyteczne dla STPJM.

***Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość
o odejściu w dniu 21 września 2009 r. Naszej Drogiej***

Pani Profesor Jadwiga Konlecznej-Twardzkowej

***wybitnej tłumaczki literatury hiszpańskiej, autorki publikacji
przekładoznawczych i współzałożycielki Zakładu Hispanistyki
w Instytucie Romanistyki Uniwersytetu Śląskiego.***

***Pani Profesor pozostanie w naszej pamięci
jako niezwykle nauczyciel sztuki tłumaczenia,
porywający swą pasją i entuzjazmem studentów
do uprawiania zawodu i do współpracy z praktykami.***

***To dzięki Niej powstała Sekcja Hiszpańska
oraz Górnośląskie Koło PT TEPIS.***

***Wyrazem najwyższego naszego uznania dla Jej zasług
było nadanie Jej w 2005 r. tytułu Członka Honorowego PT TEPIS.***

***Żegnamy Panią Profesor jako niedościgniony wzór
umiłowania trudnego zawodu tłumacza.***

I taką Ją zapamiętamy na zawsze.

***Rada Naczelna Polskiego Towarzystwa Tłumaczy
Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS***

WSPÓŁPRACA CZŁONKÓW PT TEPIS Z INSTYTUTEM LINGWISTYKI STOSOWANEJ UNIwersytetu im. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

W roku akademickim 2006/07 przy Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zostały powołane do życia Studia Podyplomowe Kształcenia Tłumaczy Języka Niemieckiego z inicjatywy członków Zakładu Stu-

diów nad Przekładem. Program tych studiów ma na celu kształcenie tłumaczy prawnych i ekonomicznych, w tym również przysięgłych.

Pod kierunkiem dr Hanki Błaszkwskiej te dwusemestralne studia doczekały się już czwartej edycji, kształcąc co roku około 70 słuchaczy, głównie licencjatów i magistrów kierunków filologicznych, w 80% absolwentów germanistyki i lingwistyki stosowanej, lecz również innych kierunków takich, jak prawo, ekonomia, marketing i inne.

Wykładowcy rekrutują się spośród stałej kadry ILS UAM oraz spośród współpracujących prawników i tłumaczy konferencyjnych, wykładowcy z Niemiec oraz doświadczonych tłumaczy-dydaktyków, w tym również członków PT TEPIS.

Z tego powodu między ILS UAM a PT TEPIS zostało w marcu 2009 r. podpisane porozumienie, które upoważnia obie strony do informowania szerokiej publiczności o współpracy obu instytucji. Natomiast na mocy uchwały RN z 10 grudnia 2009 r. Studia Podyplomowe Kształcenia Tłumaczy Języka Niemieckiego uzyskały auspicje, których formuła brzmi: „Program pod auspicjami nadanymi przez Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS za upowszechnianie zasad Kodeksu tłumacza przysięgłego oraz nauczanie umiejętności tłumaczenia pisemnego i ustnego tekstów należących do warsztatu pracy tłumacza przysięgłego.”

Słuchacze Studiów Podyplomowych KTJN, poza szansą uczestniczenia w wykładach i zajęciach prowadzonych przez kompetentnych wykładowców i tłumaczy praktyków, mają też możliwość korzystania z laboratorium kabinowego.

Na zdjęciu od lewej: dr Hanka Błaszkwowska i dr Lucyna Krenz-Brzozowska.

W grudniu 2007 Instytut Lingwistyki Stosowanej otrzymał ze środków finansowych przyznanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego środki na wyposażenie sali do tłumaczeń kabinowych w sprzęt multimedialny. Sala ta mieści się obecnie na IV piętrze Collegium H. Cegielskiego. W dniu 9 lutego 2009 r. odbyło się uroczyste otwarcie laboratorium kabinowego w obecności kanclerza, przedstawiciela rektora, dziekana wydziału, głównego inżyniera, kierownika budynku, profesora ILS i kierownika SPKTJN. Laboratorium to przeznaczone jest dla studiów dziennych, ale i niestacjonarnych, w tym głównie podyplomowych kształcących tłumaczy. Jeszcze w semestrze letnim 2009 odbyły się pierwsze zajęcia. Od nowego roku akademickiego 2009/10 studenci dzienni będą tu odbywać zajęcia w semestrze letnim, a studenci niestacjonarni, zaoczeni i podyplomowi - w obu semestrach.

AUSPICJE DLA IPSKT UNIWERSYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

Na wniosek kierownika Interdyscyplinarnych Podyplomowych Studiów Kształcenia Tłumaczy, dr Edyty Grotek, Rada Naczelna PT TEPIS, po zapoznaniu się z dokumentacją przedstawioną przez Studium na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, uznała, że przedstawiony program spełnia warunki pkt. 4.4 Regulaminu nadawania auspicjów PT TEPIS i zasługuje na zastosowanie formuły auspicjów określonej w pkt 5.1. Program ten bowiem uzyskał auspicje za upowszechnianie zasad Kodeksu tłumacza przysięgłego oraz nauczanie umiejętności tłumaczenia pisemnego i ustnego tekstów należących do warsztatu pracy tłumacza przysięgłego. Gratulujemy i życzymy powodzenia w dalszej pracy dydaktycznej.

PROBLEMY PRAKTYKI ZAWODOWEJ

Oto problemy, z jakimi na co dzień spotykają się tłumacze przysięgli, zwracając się do nas o poradę. Opierając się na roboczych konsultacjach z kompetentnymi pracownikami Ministerstwa Sprawiedliwości, doradcami podatkowymi lub innymi znawcami przedmiotu, udzieliliśmy odpowiedzi na listy członków PT TEPIS w następujących kwestiach. Nie cytujemy poszczególnych pytań, zakładając, że nie są one konieczne do zrozumienia odpowiedzi, której temat sygnalizujemy w podtytule.

POMYSŁY UELASTYCZNIENIA SZTYWNYCH STAWEK MS. Mizeria skarbu państwa spowodowała nieprzewidywalne pomysły sądów i policji, które nie mają żadnego uzasadnienia w przepisach. Dlatego tłumacz przysięgły ma święte prawo protestować przeciwko propozycjom przetargu pod hasłem: „kto przetłumaczy za mniej”. Zawiadamialiśmy już Ministerstwo Sprawiedliwości o tym, że instytucje wymiaru sprawiedliwości nie przestrzegają sztywnych stawek określonych w rozporządzeniu MS ws. wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Niestety, inercja tego urzędu nie daje nam nadziei na przywołanie do porządku „pomysłowych” sędziów i prokuratorów. Na szczęście „Biuletyn TEPIS” dociera również do sądów i prokuratur, którym należy przypominać, że stawki dla tłumaczy przysięgłych są sztywne.

PRZYDAŁYBY SIĘ ZAŚWIADCZENIA OBCOJĘZYCZNE? Pewnie tak, ale co do możliwości ich wydania, to jest to mało prawdopodobne ze względu na wysiłek organizacyjny przekraczający możliwości Wydziału Tłumaczy Przysięgłych MS, bo przecież chodzi o ponad dziesięć tysięcy tłumaczy. Podobnie było z pomysłem wydania przez Mennicę Państwową pieczęci w językach obcych. Okazało się, że w naszych polskich warunkach to utopia, gdzie nie tylko urzędy, ale i przedsiębiorstwo jakim jest Mennica, nie jest zainteresowana wydaniem podwójnej liczby pieczęci i zarobieniem. Oczywiście wymagałoby to zmiany przepisów, ale z kim tu rozmawiać, skoro tyle innych kwestii czeka pilnie na uregulowanie. Tymczasem pozostaje więc nam tylko piętnowanie urzędniczej inercji, co czynimy zresztą już przez dwadzieścia lat.

DODATKOWE EGZEMPLARZE TŁUMACZENIA W REPERTORIUM.

Dodatkowe egzemplarze, przewidziane w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego w art. 17 ust. 1 pkt 4 – a nie kopie wykonywane przez kserokopiarkę – nie tłumacza (!), wydawane klientom prywatnym, innym niż sąd, policja, prokuratura i organy administracji publicznej, powinny być oczywiście odnotowane w repertorium TP, ponieważ na wolnym rynku są to usługi odpłatne i ich wpis jest podstawą do rozliczeń z fiskusem. Jeśli klient przychodzi po dodatkowy egzemplarz po jakimś czasie, to nie musi ponownie okazywać oryginału, ponieważ tłumacz stwierdził jego istnienie osobiście przy tłumaczeniu pierwszego egzemplarza swojego tłumaczenia. Na prośbę klienta tłumacz jedynie ponownie drukuje swoje tłumaczenie, pod warunkiem, że je zachował w pamięci komputera. Tłumacz przysięgły nie ma jednak obowiązku przechowywania kopii wykonanych tłumaczeń w jakiegokolwiek formie, o czym warto poinformować klienta i proponować mu od razu nabycie dodatkowego egzemplarza. Dodatkowy egzemplarz tłumaczenia wymaga tylko wydruku, pieczęci i podpisu TP. Dodatkowy egzemplarz tłumaczenia wpisuje się do repertorium pod nowym numerem i z nową datą, jeżeli nie został sporządzony i wydany równocześnie z wydaniem pierwszego egzemplarza tłumaczenia. Formuła poświadczająca dodatkowy egzemplarz powinna być identyczna z formułą na pierwszym egzemplarzu, ponieważ wszystkie egzemplarze wydane przez tłumacza przysięgłego – zwłaszcza w epoce komputerowej – mają nie tylko taki sam wygląd, ale i taką samą moc prawną. Dlatego prawo nie rozróżnia oryginału i kopii tłumaczenia poświadczanego. Co do wynagrodzenia za dodatkowy egzemplarz tłumaczenia, to brak takiej pozycji w urzędowej taryfie Ministra Sprawiedliwości wcale nie przeszkadza pobieraniu wynagrodzenia według zasad wolnorynkowych.

TŁUMACZ NIE MA PRAWA LEGITYMOWANIA KLIENTA. Na pytanie, czy tłumacz przysięgły ma prawo legitymowania klienta i sprawdzania, czy jest on uprawniony do odebrania tłumaczenia (np. jako przedstawiciel spółki), odpowiedź jest negatywna. Tłumacz nie ma takiego prawa jak Policja lub inne organy władzy upoważnione do tego na mocy odpowiednich przepisów. Jednak warto wiedzieć o tym, że brak w art. 17 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego poprzednio stosowanej pozycji repertorium "Zwrot dokumentu – data – podpis" nie stanowi zakazu

uzyskania podpisu odbiorcy na prośbę tłumacza. Pokwitowanie odbioru tłumaczenia czytelnym podpisem, zwłaszcza jeśli odbiorca jest inną osobą niż zleceniodawca, chroniłoby tłumacza przed zarzutem udostępniania informacji osobom niepowołanym.

CZYNNOŚCI NOTARIALNYCH DOKONUJE SIĘ W JĘZYKU POLSKIM.

Tak brzmi początek przepisu § 3 art. 2 Prawa o notariacie, który przytaczamy tu w całości, aby tłumacze przysięgli znając jego treść, mogli właściwie odpowiedzieć na pytanie, czy w przypadku dokumentu w języku obcym trzeba go przedtem przetłumaczyć na polski, czy też można poświadczyć podpis złożony pod tekstem w języku obcym. Mimo, że notariusze poświadczają – jak wynika z doświadczenia naszych kolegów – pisma obcojęzyczne, nie jest to praktyka zgodna z prawem. Dlatego przytaczamy w całości przepis § 3 art. 2 Prawa o notariacie: „Czynności notarialnych dokonuje się w języku polskim. Na żądanie strony notariusz może dokonać dodatkowo tej czynności w języku obcym, wykorzystując własną znajomość języka obcego wykazaną w sposób określony dla tłumaczy przysięgłych lub korzystając z pomocy tłumacza przysięgłego.” Dziękujemy Koledze Adamowi Gajlewiczowi za zwrócenie uwagi na ten przepis prawa i istniejące w tym zakresie nieprawidłowości.

TLUMACZ NIEPRZYSIĘGLY NA ETACIE. Tłumacz przysięgły (TP) może być zatrudniony na etacie wyłącznie jako tłumacz nieprzysięgły, zaś tłumaczenia poświadczone powinny być mu zlecane i rozliczane w trybie określonym przez ustawę o zawodzie tłumacza przysięgłego. Wolny rynek umożliwia TP ustalanie dowolnych stawek dla pracodawcy, jednak muszą one każdorazowo być wpisywane do repertorium. Pracodawca ponadto powinien się liczyć ze zwolnieniem takiego pracownika na wezwanie sądu lub Policji, z którymi zlecenia musiałyby być rozliczane na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości ws. wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, tj. według sztywnych stawek określonych w tym rozporządzeniu. W każdym razie tłumacz przysięgły jako taki nie może być zatrudniony w ramach umowy o pracę, ale ta sama osoba jako tłumacz nieprzysięgły może taką umowę na dowolnych zasadach zawrzeć, jednak z wykluczeniem czynności TP, które muszą być wykonywane zgodnie z ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego - tj. poza umową o pracę. Inaczej wysokość pobranego każdorazowo wynagrodzenia nie mogłaby być określona, a to uniemożliwiłoby wykonanie kontroli działalności TP przez wojewodę.

PRYZNANIE NALEŻNOŚCI TP WEDŁUG USTAWY. Z podziękowaniem za solidarność koleżeńską pani Małgorzacie Kołaczyk przytaczam zgodnie z jej sugestią wyciąg z ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym, artykuły 85-93:

Art. 92. 1. Zwrot wydatków, utraconego zarobku lub dochodu, wynagrodzenia i kosztów podróży przyznaje się na wniosek świadka, biegłego lub tłumacza złożony na piśmie lub ustnie do protokołu rozprawy.

2. Wniosek o przyznanie należności, o jakich mowa w ust. 1, składa się niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu trzech dni po wykonaniu czynności, a jeżeli czynności były podejmowane na rozprawie – najpóźniej w ciągu trzech dni po rozprawie. Osoby, które nie zgłosiły żądań w tym terminie, tracą prawo do przyznania im tych należności.

3. Roszczenie o zwrot należności, o których mowa w ust. 1, przedawnia się z upływem lat trzech, licząc od dnia powstania tego roszczenia.

4. Świadek, biegły lub tłumacz powinni być pouczeni o prawie i sposobie zgłoszenia wniosku o zwrot należności oraz o skutkach niezachowania terminu wskazanego w ust. 2.

Art. 93. 1. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron przyznaje i ustala sąd lub referendarz sądowy.

2. Przyznaną należność należy wypłacić niezwłocznie. W wypadku niemożności niezwłocznej wypłaty należność przekazuje się przekazem pocztowym lub przelewem bankowym bez obciążania świadka, biegłego lub tłumacza opłatą pocztową lub kosztami przelewu.

Nasza Koleżanka dodaje: „Nie wiem, czy wszyscy tłumacze wiedzą o takich terminach. Mnie jeszcze żaden sąd o tym nie pouczył, a według przepisów, to jego obowiązek. Wydaje mi się, że w każdym postanowieniu o powołanie nas do wykonania czynności tłumacza powinny być wskazane przepisy o terminie przedłożenia rachunków, bez względu czy chodzi o ustne, czy pisemne tłumaczenie. Niestety, w otrzymanym przeze mnie postanowieniu sędzieja powołuje się jedynie na art. 89 ust. 1. cyt. ustawy, mówiący o tym, że za wykonane czynności przysługuje nam wynagrodzenie, ale już o art. 93, dotyczącym terminu wypłaty wynagrodzenia nie wspomina.”

OCHRONA INFORMACJI NIEJAWNYCH I POŚWIADCZENIA BEZPIECZEŃSTWA. W związku z zainteresowaniem tłumaczami, którzy posiadają poświadczenie bezpieczeństwa w rozumieniu ustawy o ochronie informacji niejawnych, informujemy, że poświadczenia wydaje Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o ochronie informacji niejawnych za tajemnicę państwową uznaje się taką, której nieuprawnione ujawnienie może spowodować istotne zagrożenie podstawowych interesów Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących porządku publicznego, obronności, bezpieczeństwa, stosunków międzynarodowych lub gospodarczych państwa. Tajemnicą służbową jest natomiast informacja niejawna niebędąca tajemnicą państwową, uzyskana w związku z czynnościami służbowymi albo wykonywaniem prac zleconych, której nieuprawnione ujawnienie mogłoby narazić na szkodę interes państwa, interes publiczny lub prawnie chroniony interes obywateli albo jednostki organizacyjnej (art. 2 pkt 2 ustawy). Wymagania te nie dotyczą tłumaczy przysięgłych, jednak – jeśli tłumacz zechce im sprostać, musi poddać się procedurze niezbędnej do uzyskania poświadczenia bezpieczeństwa (zwanego potocznie „certyfikatem bezpieczeństwa”). Szczegółowy zakres, warunki i tryb współdziałania organów, służb i jednostek organizacyjnych ze służbami

ochrony państwa w toku prowadzonych postępowań sprawdzających określa rozporządzenie prezesa Rady Ministrów z 9 grudnia 2008 r. (Dz. U. nr 221, poz. 1437).

Opr. Danuta Kierzkowska

ARGENTYŃSKIE STOWARZYSZENIE TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH czyli Colegio de Traductores Públicos de la Ciudad de Buenos Aires

Tłumaczac literalnie z hiszpańskiego *traductores publicos* to „tłumacze publicz- ni”, ale biorąc pod uwagę oficjalną nazwę anglojęzyczną CTPCBA z zastosowaniem tłumaczenia kulturowego *Colegio de Traductores Públicos de la Ciudad de Buenos Aires* (CTPCBA) to po polsku „Stowarzyszenie Tłumaczy Przysięgłych Miasta Buenos Aires”, które powstało na mocy ustawy nr 20305 z 1973 r.

Obecnie stowarzyszenie CTPCBA zrzesza ponad 7200 członków, oferuje im bogaty program doskonalenia zawodowego i studiów podyplomowych, w tym od 2004 r. cykliczne Międzynarodowe Forum Tłumaczenia Specjalistycznego organizowane we współpracy z uniwersytetami. Od 1996 r. stowarzyszenie CTPCBA organizuje „Latynoamerykański Kongres Tłumaczy”, który odbył się następnie w latach 1998, 2001 i 2003, gromadząc każdorazowo od 1000 do 1400 uczestników.

Podstawową rolą stowarzyszenia jest nadawanie prawa do wykonywania zawodu i urzędowe rejestrowanie tłumaczy przysięgłych, reprezentowanie ich interesów, przestrzeganie zasad etyki zawodowej, organizowanie doskonalenia zawodowego oraz szerzenie wiedzy o ich pracy jako biegłych sądowych wspierających instytucje argentyńskiego wymiaru sprawiedliwości.

Nic dziwnego, że po zapoznaniu się z pozycją społeczną i prężnością organiza- cyjną tego argentyńskiego stowarzyszenia oraz wysokimi wymaganiami stawianymi przed adeptami zawodu przez CTPCBA, od 1994 roku inspiratorzy reformy statusu polskiego tłumacza przysięgłego nawiązywali do statusu tłumaczy przysięgłych w Argentynie, proponując zmianę tradycyjnego tytułu „tłumacz przysięgły” na „tłu- macz publiczny”, co równocześnie miało być nawiązaniem do pojęcia „osoby za- ufania publicznego”.

Na szczęście dla tych, którym proponowany tytuł kojarzył się (niestety) z obrazą moralności publicznej, zachowano stary, tradycyjny tytuł tłumacza przysięgłego. Dobrze jednak, że pozostała intencja podniesienia kwalifikacji, która znalazła swój wyraz w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego w postaci specjalistycznych egzaminów państwowych. Niestety, nie udało się przekonać posłów o potrzebie powołania organizacji samorządu zawodowego tłumaczy przysięgłych jako osób

zaufania publicznego na mocy art. 17 Konstytucji RP, czyli korporacji typu notariat. Jak widać argentyńskie stowarzyszenie CTPCBA jest taką właśnie organizacją już od 1973 roku i sama kształci, egzaminuje i ustanawia tłumaczy przysięgłych na mocy ustawy.

Fundusze tej pozarządowej organizacji typu non-profit pochodzą z opłat za certyfikację i rejestrację tłumaczy przysięgłych, z rocznych składek członkowskich oraz opłat za udział w kursach, seminariach i sympozjach. Jej największym kapitałem są jednak wierni członkowie, którzy w codziennym trudzie społecznym przyczyniają się do utrzymania renomy, jaką ich stowarzyszenie cieszy się od lat w Argentynie i na świecie.

CTPCBA wydaje czasopismo naukowe i miesięczny biuletyn dla swych członków. Szczyci się też swoją biblioteką z bogatymi zbiorami specjalistycznej literatury zawodowej. Jest członkiem Międzynarodowej Federacji Tłumaczy (FIT) i stoi na czele Argentyńskiej Federacji Tłumaczy (FAT).

W maju 2009 r. to renomowane stowarzyszenie o bogatym doświadczeniu organizacyjnym zaproponowało Towarzystwu TEPIS porozumienie o współpracy i nawiązaniu bliższych kontaktów w celu wymiany doświadczeń i form doskonalenia zawodowego oraz o udziale w konferencjach i spotkaniach, oczywiście we własnym zakresie - bez jakichkolwiek zobowiązań finansowych. Rada Naczelna PT TEPIS przyjęła z satysfakcją tę propozycję, działając zgodnie z §10 p. 3 i 7 Statutu. Korzystając z okazji udziału przedstawicieli obu stowarzyszeń w Dorocznym Zgromadzeniu FIT Europe, tj. Regionalnego Centrum Europejskiego Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT w Berlinie, Leticia Ana Martinez w imieniu argentyńskiego stowarzyszenia CTPCBA i Zofia Rybińska w imieniu PT TEPIS podpisały w dniu 11 września 2009 r. porozumienie o wymianie doświadczeń. *Opr. ZRiDK*

ROSJA: OLGA BURUKINA
ТЛУМАЦЗ, ПРОФЕСОР І... МАТКА ПІЇЦІУ СЫНЉВ

Znana bywalcom Warsztatów i międzynarodowych Forów organizowanych przez Towarzystwo TEPIS Olga Burukina, młoda, lecz już doświadczona i niezwykle utalentowana tłumaczka oraz teoretyk tłumaczenia specjalistycznego, poza osiągnięciami zawodowymi i akademickimi jako profesor Państwowego Moskiewskiego Uniwersytetu Lingwistycznego, cieszy się pełnią życia jako matka pięciu synów. Tę kolorową opowieść o naszej niezwykle koleżance po fachu dedykujemy wszystkim, którym nie jest obcy język rosyjski. Artykuł jest przedrukiem z czasopisma pn. „Moskowskij komsomolec” z dnia 10 stycznia 2009 r..

У москвички Ольги БУРУКИНОЙ пятеро чудесных сыновей, но это не помешало женщине получить высшее образование в нескольких (!) учебных заведениях, закончить аспирантуру, защитить кандидатскую диссертацию, пройти предзащиту докторской и преподавать сегодня в Московском государственном лингвистическом университете.

Мама на все “пять” Москвичка Ольга Бурукина воспитывает пятерых сыновей и готовится завершить третье высшее образование. Если вы до сих пор считаете, что прекрасное образование, успешная карьера и многодетная семья — понятия несовместимые, то вы ошибаетесь! У москвички Ольги БУРУКИНОЙ пятеро чудесных сыновей, но это не помешало женщине получить высшее образование в нескольких (!) учебных заведениях, закончить аспирантуру, защитить кандидатскую диссертацию, пройти предзащиту докторской и преподавать сегодня в Московском государственном лингвистическом университете.

Правда, сама Ольга героиней себя не считает и искренне недоумевает, с чего бы к ее персоне такое внимание.

— Я бы не сказала, что многого достигла, ведь столько еще предстоит сделать, — скромно улыбается Ольга, покачивая на руках младшего Костика, которому всего пять месяцев от роду. При этом старший сын — Иван — на днях справил свое восемнадцатилетие.

Любовь к знаниям Ольге привили еще в раннем детстве. Свои первые шаги в мире науки она делала под бдительным взором любящих родителей. Которые, хоть и не имели профессорских званий, были людьми образованными и благородными. Недаром одна ветвь семейного древа из родословной ее матери ведет к адмиралу Макарову, герою русско-турецкой (1877—1878 гг.) и русско-японской (1904—1905 гг.) войн! К сожалению, мама Ольги умерла очень рано, едва успев стать бабушкой.

— Наш первый сыночек — Ванечка дался нам очень тяжело: мы оба чуть не погибли во время родов, а после у меня начался воспалительный процесс,

и на девятый день врачи 45 минут не могли остановить кровотечение. Потом оказалось, что Ване занесли кишечную инфекцию, и мы боролись за его жизнь

и здоровье целый год. Моя мама была сердечницей и не выдержала стольких переживаний, ее не стало, когда Ванечке было всего два месяца, — с болью в голосе рассказывает Ольга.

Зато папа помог поднять на ноги троих детей, когда Ольга получала второе и третье высшее образование, училась в аспирантуре, затем в докторантуре.

— Сначала я окончила переводческий и педагогический факультеты Московского государственного лингвистического университета, затем финансово-кредитный факультет Всероссийского заочного финансово-экономического института и три года проучилась на юридическом факультете Тверского университета, — поясняет Ольга Бурукина. — К сожалению, завершить третье образование мне так и не удалось, поскольку одновременно трудно было успевать в трех местах (очно — в Лингвистическом университете, на вечернем — в Финансово-экономическом институте и заочно — в Тверском университете. — «РД»).

После окончания первого высшего образования Ольга остается преподавать сразу на двух кафедрах переводческого факультета Лингвистического университета: на кафедре английского языка как первого и на кафедре перевода английского языка. Затем талаитливая выпускница остается работать на кафедре перевода, где успешно преподает вот уже 16 лет!

Параллельно с учебной Ольга устроила свою личную жизнь. В 21 год она вышла замуж за красивого, умного и талантливую парня — слушателя военной академии — Сергея Петухова. Свое первое свидание Ольга помнит до сих пор: Сергей пригласил девушку прогуляться на... Вагайковское кладбище! Оказывается, Сергей хотел показать возлюбленной, как реставрируют церковь.

Через год у Бурукиных-Петуховых родился первый мальчик, а к тому времени, когда Ольга оканчивала аспирантуру, она уже была матерью троих сыновей.

— У вас пять мальчиков — любой мужчина вам позавидовал бы! Но неужели никогда не мечтали о дочке? — интересуюсь у главы семейства Сергея.

— Начиная с третьего ребенка, мы очень хотели родить девочку! Даже обращались к физику-астрологу, который за некоторую сумму в иностранной валюте указал часы, когда наиболее велика вероятность зачатия дочери. В итоге родился Алексей, — со смехом отвечает Сергей.

— А младшего сына мы назвали Константин, что в переводе с греческого означает «постоянный», потому что у нас постоянно рождаются мальчики, — поддерживает мужа Ольга.

Кстати, Сергею ради семьи пришлось несколько пожертвовать своей карьерой. Ведь по долгу службы мужчине постоянно приходилось бывать в разъездах. Но однажды он понял, что так продолжаться не может, и решил изменить характер работы, чтобы больше времени проводить с детьми.

— Когда я бывал в командировках в разных странах, то всегда мечтал, чтобы со мной была моя семья, — признается Сергей.

Сегодня мечты главы семейства воплощаются в жизнь: каждый год Бурукины-Петуховы отправляются отдыхать по заранее определенному маршруту. Семья уже побывала во Франции, Швеции, Китае, Вьетнаме.

— Бытует мнение, что с мальчиками тяжелее, чем с девочками. Ваши ребята не хулиганят? — вновь обращаюсь к Ольге.

— У меня прекрасные дети, поэтому мне не бывает с ними тяжело! Да, они не всегда белые и пушистые, порой бывают и ершистые. Но в целом, они очень славные!

Да и баловаться мальчишкам особо некогда. Помимо основной школьной программы Коля, Алеша и Андрюша занимаются рукопашным боем, немецким и английским языками и учатся в музыкальной школе. Старший Ваня — студент третьего курса Лингвистического университета. Он окончил музыкальную школу по классу кларнета и фортепиано, также занимается единоборствами, немецким языком и серьезно увлекается радиоэлектроникой. В заключение остается только добавить, что Ольга не собирается останавливаться на достигнутом. В ее ближайших планах завершить юридическое образование и защитить наконец докторскую диссертацию по филологии.

Дарья Загороднова

Опубликовано 10 января 2009

© «Московский комсомолец»

IMPONUJĄCA KONFERENCJA W BERLINIE „TLUMACZENIE KU PRZYSZŁOŚCI”

Krystyna Kołodziej

W dniach 11-13 września 2009 r. odbyła się w Berlinie Międzynarodowa Konferencja „Übersetzen in die Zukunft” zorganizowana przez niemieckie Federalne Stowarzyszenie Tłumaczy BDÜ (Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer). Towarzystwo TEPIS otrzymało zaproszenie do bezpłatnego udziału w konferencji jednego swego przedstawiciela, z czego chętnie skorzystało delegując autorkę tego sprawozdania.

W konferencji wzięło udział 1615 uczestników z 42 krajów świata. Głównym tematem spotkania była próba odpowiedzi na pytanie, wobec jakich wyzwań stoją tłumacze w dobie globalizacji. Konferencja odbywała się w siedmiu blokach tematycznych:

- Oddziaływanie globalizacji na rynek tłumaczeń
- Nowe profile zawodowe, nowe perspektywy
- Nowe wyzwania podczas wykonywania tłumaczeń pisemnych
- Nowe wyzwania podczas wykonywania tłumaczeń ustnych
- Nowe technologie
- Kształcenie tłumaczy dzisiaj
- Nowe wyzwania stojące przed związkami i organizacjami zawodowymi tłumaczy.

Każdy mógł sobie wybrać interesujące go tematy, ponieważ w tym samym czasie odbywało się wiele wykładów, warsztatów i dyskusji panelowych w funkcjonalnych salach Henry Ford Bau Freie Universität w Berlinie.

Wygłoszono ponad 80 referatów, tłumaczonych symultanicznie przez Kołozanki i Kolegów z BDÜ na angielski, francuski i niemiecki. W przerwach uczestnicy mieli okazję zapoznać się z ofertą ponad 30 stoisk wydawniczych, produktów software oraz organizacji wspierających pracę tłumacza. Równolegle działała giełda kooperacyjna, która umożliwiała tłumaczom szeroką wymianę kontaktów z firmami, instytucjami i agencjami tłumaczeń.

Patronat nad konferencją objęły dwie instytucje: Niemieckie Ministerstwo Gospodarki i Technologii (BMWi) oraz Federalny Urząd ds. Języków (BSprA) przy Federalnym Ministerstwie Obrony.

Organizatorzy zadbali również o program towarzyszący i zaprosili uczestników w sobotni wieczór na dwie imprezy do wyboru: Koncert rockowy „Gayle Tufts rockt” lub dwugodzinną przejażdżkę statkiem po Szprewie przez centrum Berlina z kolacją na pokładzie.

Pomimo szybko rozpowszechniającej się technice automatycznych tłumaczy rola tłumacza w dzisiejszym zglobalizowanym świecie wcale nie maleje. Również w czasach kryzysu ekonomicznego rośnie zapotrzebowanie na tłumaczenia.

Tłumacz stoi przed wyzwaniem dostosowania się do potrzeb rynku, standardów, wykorzystywania nowoczesnych środków technicznych, zwiększonego tempa pracy i stałego pogłębiania wiedzy, ponieważ tylko dobra jakość tłumaczenia daje nam szansę na wygraną z konkurencją, którą stwarza najnowocześniejsza technika.

Żadna dziedzina gospodarki, polityki i kultury w dzisiejszym świecie nie jest w stanie obejść się bez dobrze przygotowanych do zawodu tłumaczy.

Obecny na konferencji Dyrektor Generalny ds. Tłumaczeń Komisji Unii Europejskiej, Juhani Lönroth, zaznaczył w swoim wystąpieniu, że ciągle wzrasta zapotrzebowanie na tłumaczy dobrze przygotowanych do zawodu, którzy potrafią wykorzystać nowoczesne środki techniczne, ponieważ najlepsza nawet maszyna nie jest w stanie zastąpić człowieka. W związku z szybkim rozwojem techniki stoją zatem przed tłumaczem nowe wyzwania, ale też otwierają się nowe perspektywy zawodowe. Tłumacz dzisiaj musi posiadać nie tylko doskonałą znajomość języków, ale umiejętności analityczne, intelektualne oraz wiedzę informatyczną.

Konferencja „Übersetzen in die Zukunft“ okazała się ogromnym sukcesem organizacyjnym i pokazała, jak wielkie jest zapotrzebowanie na tego typu spotkania w naszej branży zawodowej. W imieniu Rady Naczelnej PT TEPIS dziękuję naszym Koleżankom i Kolegom z BDŰ za zaproszenie na konferencję, gratuluję im talentu organizacyjnego i życzę dalszych sukcesów zawodowych.

TAK BYŁO NA XXIII WARSZTATACH PRZEKŁADU PRAWNICZEGO I SPECJALISTYCZNEGO TEPIS

W dniu 26 września 2009 r. w salach hotelu Mercure w Warszawie odbyły się XXIII Warsztaty Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego. Na sesji plenarnej adwokat B. Kochlewski omówił praktyczne aspekty ochrony praw autorskich w pracy tłumacza, wzbudzając swoimi poglądami żywą dyskusję wśród słuchaczy. Następnie Dorota Wiland opisała cechy zabezpieczające dokumentów, zaś Monika Mostowy – szczegółowo omówiła rolę tłumacza we współpracy ze strażą graniczną. Legalizacja dokumentów i tłumaczeń była zaś tematem wystąpienia Anny Michalskiej. Na zakończenie sesji przedyskutowano bieżące problemy zawodowe tłumaczy przysięgłych z udziałem panelu Rady Naczelnej PT TEPIS.

SEKCJA ANGIELSKA

dr Łucja Biel – Terminologia polskiego i angielskiego prawa spółek: reprezentacja spółki.

dr Tomasz Borkowski – W kwestii synonimii i polisemii terminów (czynności) prawnych z dziedziny papierów wartościowych .

mgr Elżbieta Gołębiowska – Terminologia kryzysu finansowego

dr Mariusz Górnicz – Angielskie ekwiwalenty wyrazu 'badanie' w tekstach medycznych".

mgr Edward Maliszewski – Terminologia i frazeologia pouczeń w postępowaniu przygotowawczym

mgr Katarzyna Zajda – Karta statystyczna do karty zgonu - zawilości terminologiczne.

mgr Monika Mostowy – Terminologia i frazeologia w języku angielskim dokumentów straży granicznej

mgr Dorota Wiland – Cechy zabezpieczające dokumentów – terminologia i frazeologia w języku angielskim.

SEKCJA FRANCUSKA

mgr Ewa Betańska – Code Civil a polski Kodeks Cywilny

dr Maria Metzler – Różnice między spółką akcyjną uproszczoną SAS a spółką z ograniczoną odpowiedzialnością SARL

dr Iwona Borys – Tłumaczenia w sferze korporacji międzynarodowych.

SEKCJA NIEMIECKA

dr Artur Dariusz Kubacki – Jak tłumaczyć nazwy ustaw niemieckich i polskich

dr Marta Czyżewska – Witaj Bolonio – uwagi tłumacza na temat „Suplementu do dyplomu”

mgr Paweł Gugęła – Fallen beim Übersetzen deutscher und polnischer prozess/strafrechtlicher Texte und wie lassen sie sich vermeiden

mgr Andrzej Leśniak - Vademezum eines gerichtlich beeidigten Dolmetschers und Übersetzers – ein praxisnahes Unterrichtsmodell für die postgradualen Studiengänge.

SEKCJA ROSYJSKA

dr Magdalena Kuratczyk – Stan, potrzeby i perspektywy w zakresie słowników prawniczych z językiem rosyjskim i polskim

mgr Danuta Przepiórkowska – Podstawowe pojęcia i terminy związane z funkcjonowaniem banków centralnych w UE i Federacji Rosyjskiej

dr Teresa Zobek – O tłumaczeniu prokury na język rosyjski

Dmitrij Głuszczenko – Terminologia i frazeologia informatyczna. Przestępstwa komputerowe

SEKCJA WŁOSKA

mgr Krystyna Mydlarz – Przykład tłumaczenia specjalistycznego – Moda per i capelli

dr Katarzyna Biernacka-Licznar – Procedimento penale Italiano

mgr Jola Kowalska Durazzano – Uwagi praktyczne z perspektywy pracy tłumacza we Włoszech

TAK BYŁO NA VIII KRAKOWSKIE REPETYTORIUM DLA TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH

VIII Krakowskie Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych rozpoczęło się o godz. 10:00 w salach konferencyjnych DH „Jubilat”. Sesję plenarną otworzyła prezes Danuta Kierzkowska, która zdała sprawozdanie ze współpracy PT TEPIS z agendami rządowymi i uczelniami. Natomiast z wielkim przejęciem oczekiwano na wystąpienie przedstawiciela Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, który miał zająć stanowisko na wielce kontrowersyjny i kłopotliwy temat tłumaczenia dokumentów dotyczących wykształcenia.

Przyjęcie przez przedstawiciela MNSW zaproszenia wystosowanego przez Zarząd Małopolskiego Koła PT TEPIS było sukcesem samym w sobie, ponieważ zostało ono wysłane właśnie w chwili reorganizacji Biura Uznawalności Wykształcenia i Współpracy Międzynarodowej i częściowego włączenia zakresu jego działalności do Ministerstwa Nauki i SW. Mimo to Pani Naczelnik świeżo powołanego wydziału znalazła czas, by opracować wystąpienie i zaprezentować je uczestnikom Repetytorium w Krakowie.

Referat na temat: „Nazewnictwo uczelni, stopni i tytułów naukowych w świetle zasad stosowanych w tłumaczeniu przez Wydział UW oraz kompetentne instytucje i organizacje międzynarodowe” wygłosiła mgr Hanna Reczulska, naczelnik Wydziału Uznawalności Wykształcenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (na zdjęciu poniżej: pierwsza z prawej, obok w lewo: dr Maria Metzler, dr Danuta Kierzkowska i mgr Krystyna Kołodziej).

Starannie opracowany referat, wygłoszony z ilustracją w formie Power Point Presentation, doprowadzał mówczynię do rewolucyjnych i paradoksalnie brzmiących wniosków: jedynym poprawnym tłumaczeniem jest nietłumaczenie. Jednak po zapoznaniu się z celnie dobranymi przykładami totalnej nieprzystawalności systemów edukacyjnych w różnych krajach świata, Autorka musiała dojść właśnie do takiego wniosku.

Wniosek ten został mianowicie uzasadniony w ten sposób, że każdy ekwiwalent przyjęty przez tłumacza – w kontekście nieprzystawalności systemów – jest zawsze jakąś oceną: na przykład poziomu wykształcenia, rodzaju tytułu zawodowego czy stopnia naukowego czy też rangi szkoły lub uczelni, która wydała dokument. Poza tym, że dokonanie takiej oceny będzie zawsze przejawem niekompetencji, ponieważ tłumacz nie ma dostępu do odpowiednich materiałów i metodologii dokonywania fachowej oceny w tym zakresie, to – poza wszystkim innym – wykracza w ten sposób poza nadane mu uprawnienia i wkracza w kompetencje powołanej do tego celu instytucji. Szerzej na ten temat w najbliższym numerze „Lingua Legis”.

Mgr Witold Wójcik – Kolega z Zarządu Małopolskiego Koła PT TEPIS – opowiedział o praktycznych aspektach prowadzenia działalności tłumacza przysięgłego, w tym głównie o pozytywach poświadczania zgodności tłumaczenia z załączoną kopią oryginału.

Sporządzanie tłumaczeń z załączoną kserokopią lub wydrukiem skanu dokumentu pozwala również uniknąć obowiązku stwierdzania zgodności tłumaczenia z oryginałem dokumentu, co – nawet jeśli domniemyamy oryginał mamy w ręku – zawsze jest związane z ryzykiem nierozpoznania falsyfikatu ze względu na łatwość wykonywania kserokopii idealnie naśladujących oryginał przy wykorzystaniu coraz doskonalszych urządzeń technicznych.

Zajęcia warsztatowe w sekcjach językowych, polegające na tłumaczeniu świadectw szkolnych i dyplomów, były pełne refleksji nad świeżo zakonotowanymi zaleceniami na temat „nietłumaczenia”. Pozornie banalny więc temat obrad Krakowskiego Repetytorium okazał się hitem, który zgromadził większą niż zwykle liczbę uczestników.

REPETYTORIA I WARSZTATY ORGANIZOWANE PRZEZ DOLNOŚLĄSKIE I GÓRNOŚLĄSKIE KOŁO PT TEPIS

X Dolnośląskie Warsztaty dla Tłumaczy odbyły się 9 października 2009 r. w salach Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, Pl. Powstańców Warszawy 1, w godzinach 17.00-19.30. W pierwszej części programu wystąpiła prezes Danuta Kierzkowska, która omówiła działalność i rolę Towarzystwa TEPIS jako zawodowej organizacji tłumaczy oraz literaturę zalecaną tłumaczom przysięgłym w ramach doskonalenia zawodowego.

W części II odbyły się zajęcia warsztatowe w trzech grupach językowych, których tematem było tłumaczenie „Pouczenia podejrzanego o uprawnieniach i obowiązkach”. Tekst był wcześniej rozesłany i zamieszczony na stronie Urzędu Wojewódzkiego.

V Górnśląskie Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych odbyło się w budynku Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego przy ul. Grota Roweckiego 5 w Sosnowcu. Temat Repetytorium „Zawiłości sprawozdań finansowych – ujęcie praktyczne dla tłumaczy” omówiła w swoim wykładzie dr Magdalena Wójcik-Jurkiewicz z Katedry Rachunkowości Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach. W drugiej części Repetytorium odbyły się zajęcia warsztatowe, podczas których zajmowano się tłumaczeniem bilansu, rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych. Moderatorem sekcji angielskiej była mgr Katarzyna Zajda, sekcji niemieckiej – dr Artur Kubacki, zaś sekcji rosyjskiej – dr Teresa Zobek.

W roku 2009 odbył się również w Sosnowcu cykl czterech szkoleń pt. „Podstawowe pojęcia z zakresu prawa cywilnego, karnego i gospodarczego istotne w pracy tłumacza przysięgłego” prowadzonych przez Rafała Dzyra, sędziego Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Kolejne szkolenia odbyły się w dniach 22 i 23 maja oraz 6 czerwca – z podstaw prawa polskiego i 6 listopada – z podstaw prawa Unii Europejskiej.

Górnśląskie Koło PT TEPIS planuje na 6 marca 2010 r. warsztaty z. profesjonalnego kreowania wizerunku i wizaż dla pań, zaś na 19 marca 2010 r. – VI Górnśląskie Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych obejmujące tłumaczenie dokumentów stanu cywilnego oraz warsztaty polonistyczne. W marcu też ma się odbyć szkolenie z prawa upadłościowego, przy czym dokładna data zostanie podana na stronie PT TEPIS.

WROCLAWSKA DYSKUSJA PANELOWA

dr Rafał Szubert, IFG Uniwersytet Wrocławski, członek RN PT TEPIS

Kształcenie tłumaczy staje się coraz częściej tematem dyskusji i rozważań uczestników procesu edukacji, tzn. zarówno uczących się, studiujących i adeptów zawodu, jak i ich nauczycieli. Dyskusja prowadzona jest w grupach homogenicznych i na forach, których uczestnicy reprezentują różne dyscypliny i kręgi zainteresowań. Istotne, że spotkaniom tym bliska jest idea dialogiczności. I choć jest to dialog bezarbitralny, to jednak jest on podporządkowany jednemu, jak wynika z tych rozmów, wspólnemu dla różnych uczestniczących w nim grup celowi. Celem tym jest określenie powszechnie obowiązujących standardów w zakresie wymogów stawianych osobom, które studiując na polskich uniwersytetach w ramach specjali-

zacji translatorycznych, zdobywają podstawy wiedzy niezbędnej do wykonywania w przyszłości zawodu tłumacza.

Przykładem takiego dialogu zainicjowanego przez środowisk akademickie jest dyskusja panelowa, która odbyła się 14 września 2009 roku podczas międzynarodowej konferencji „Germanistische Linguistik extra muros“ – Inspirationen, Aufgaben, Aufforderungen [Językoznawstwo germanistyczne extra muros – inspiracje, zadania, wyzwania] zorganizowanej we współpracy mojego macierzystego Zakładu Języka Niemieckiego Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego z Uniwersytetem Sorbonne Paris IV *UFR d'Études Germaniques*.

Inicjatorem i pomysłodawcą dyskusji był profesor Jerzy Żmudzki z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Celem panelu było wywołanie swobodnej wymiany myśli wszystkich zainteresowanych zagadnieniem standardów nauczania w zakresie przekładoznawstwa na uniwersyteckich kierunkach neofilologicznych w Polsce. W skład gremium dyskutującego weszli jego przewodniczący, profesor Jerzy Żmudzki, profesor Zofia Berdychowska, profesor Zenon Weigt, doktor Artur Dariusz Kubacki i niżej podpisany.

Dyskusję otworzył jej przewodniczący, profesor Jerzy Żmudzki, przedstawiając jej kluczowe zagadnienie, tzn. ramę referencyjną w procesie dydaktycznym w zakresie specjalizacji translatorycznych. Stworzyło to podstawę do otwarcia dyskusji o kondycji współczesnej dydaktyki języków obcych, a w szczególności dydaktyki przekładu w Polsce. Po wprowadzeniu tematu przez grono ekspertów, rozpoczęła się dyskusja między członkami panelu, w której wzięli udział nauczyciele akademicy, tłumacze a także studenci z Polski i z zagranicy, m.in. profesor Richard Rothenhagen (Masarykova Univerzita w Brnie), profesor Burkhard Schaefer z Uniwersytetu w Siegen (SISiB - Siegener Institut für Sprachen im Beruf), profesor Eugeniusz Tomiczek (dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej we Wrocławiu), doktor Lech Zieliński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

Dyskusja wrocławska stanowi ważny etap w rozwoju współczesnej polskiej myśli translatorycznej. Zapoczątkowała ona rozmowę na ważny temat, który – trawstując nieco myśl Marii Renaty Mayenowej – można zamknąć w pytaniu: „Jak zbudować przedmiot realizujący określony cel?” Jak pokazuje Mayenowa odpowiedź na takie pytanie może być oceniana z dwóch różnych punktów widzenia: czysto poznawczego lub praktyczno-dydaktycznego. W wystąpieniach uczestników panelu wrocławskiego przejawiało się zainteresowanie obydwoma tymi aspektami w odniesieniu do dydaktyki przekładu. Panel wrocławski stanowi otwarcie ważnego dialogu wszystkich gremiów, które zainteresowane są jakością dydaktyki przekładu w Polsce. Głosy uczestników obydwóch gremiów panelu wrocławskiego (gremium dyskutującego i gremium słuchaczy) świadczą o istotnym zaangażowaniu polskiego środowiska akademickiego w kształtowanie standardów procesu dydaktycznego w zakresie uniwersyteckich neofilologicznych specjalizacji translatorycznych. Pośród różnych poglądów zauważalna jest wspólnie wyrażana potrzeba określenia zbioru wskazówek pozwalających wartościować skuteczność danego modelu edukacyjnego. Dyskusyjna ciągle pozostaje odpowiedź na pytanie o model kształcenia i jego

cele. Wszystkich zainteresowanych dyskusją odsyłam do będącego w druku kolejnego, piątego tomu z konferencyjnego cyklu Wrocławskie Spotkania Językoznawcze (Linguistische Treffen in Wrocław).

SZKOŁY BADAŃ METODOLOGICZNYCH NAD PRZEKŁADEM DLA DOKTORANTÓW

**Łucja Biel (Uniwersytet Gdański),
Danuta Przepiórkowska (Uniwersytet Warszawski)**

Coraz więcej tłumaczy praktyków chce dzielić się swoją cenną wiedzą, m.in. pisząc artykuły czy doktoraty z zakresu przekładu specjalistycznego. Być może zainteresuje ich informacja o szkoleniach ułatwiających prowadzenie badań nad przekładem. Wśród letnich szkół organizowanych w Europie dwie zasługują na szczególne wyróżnienie: belgijska CETRA oraz brytyjska Translation Research Summer School. Są to intensywne dwutygodniowe szkolenia z zakresu metodologii badań w translatoryce.

Prowadząc badania, jesteśmy przyzwyczajeni do stosowania metodologii dominującej w naszym ośrodku akademickim. Tymczasem, dzięki zgromadzeniu w jednym miejscu czołowych naukowców stosujących różne podejścia, otrzymujemy doskonały przegląd najnowszych trendów i metodologii badań nad przekładem. Wykładowcy omawiają różne modele i techniki badawcze, najnowsze zagadnienia z zakresu teorii przekładu oraz udzielają praktycznych porad dotyczących organizacji pracy nad projektem naukowym.

CETRA – Doctoral Summer School powstała z inicjatywy prof. José Lamberta. Jest organizowana w sierpniu na Katholieke Universiteit Leuven w Belgii z myślą o doktorantach i młodych naukowcach. Opłata za udział wynosi 1300 EUR i obejmuje udział w kursie, dostęp do biblioteki i wewnętrznej sieci komputerowej, noclegi w akademiku oraz częściowe wyżywienie.

Dotychczas odbyło się aż 21 edycji kursu. Wśród zaproszonych wykładowców (*chair professor*) byli tak słynni profesorowie jak: G. Toury, H. Vermeer, S. Bassnett, A. Neubert, D. Gile, M. Snell-Hornby, A. Lefevere, A. Pym, Y. Gambier, L. Venuti, A. Chesterman, Ch. Nord, M. Baker, M. Tymoczko, I. Mason, M. Cronin, D. Simeoni, H. Trivedi, M. Shlesinger, K. Malmkjær i M. Cheung.

W ramach kursu odbywają się wykłady metodologiczno-merytoryczne oraz dodatkowo wykłady gościa specjalnego – zaproszonego profesora. Największą zaletą CETRY są tzw. tutoriali, czyli indywidualne półgodzinne konsultacje z wybranymi profesorami, podczas których omawia się projekt naukowy uczestnika. Na zakończenie każdy z uczestników prezentuje swój projekt badawczy i ma okazję usłyszeć dodatkowe uwagi i wskazówki do dalszej pracy.

TRSS – Translation Research Summer School jest wspólną inicjatywą trzech uniwersytetów brytyjskich (University of Manchester, University College London i University of Edinburgh). Kurs organizowany jest raz w roku, w czerwcu, w Manchesterze, Londynie lub Edynburgu (dotychczas odbyło się osiem edycji). Kurs ten jest przeznaczony dla studentów przygotowujących pracę magisterską oraz dla doktorantów. Opłata dla uczestników samodzielnie opłacających swoje uczestnictwo wynosi 680 GBP, a dla tych, którym udział finansuje uczelnia – 975 GBP. Opłata obejmuje udział w kursie, materiały dla uczestników, dostęp do biblioteki i systemu komputerowego. Organizatorzy ułatwiają rezerwację tanich noclegów w akademikach (płatne dodatkowo).

TRSS ma nieco inną formułę niż CETRA – wykłady mają charakter przeglądowy i są poświęcone różnym obszarom translatoryki (np. przekład audiowizualny, przekład ustny, korpusy językowe/tłumaczeniowe, narratologia, różne aspekty metodologii badań nad przekładem). W 2007 roku odbyło się również praktyczne szkolenie z zastosowania korpusów w badaniach nad przekładem.

W programie są również zajęcia w małych, 3-5-osobowych grupach poświęcone projektom badawczym uczestników, a pod koniec kursu odbywa się wykład specjalny zaproszonego profesora. Na zakończenie programu każdy uczestnik prezentuje i omawia swój projekt badawczy i – podobnie jak w przypadku CETRY – ma możliwość otrzymania dodatkowych wskazówek. Po zakończeniu kursu uczestnicy mogą przygotować pisemny plan pracy magisterskiej lub doktoranckiej (*research proposal*) i przedstawić go do oceny.

W skład zespołu stałych wykładowców wchodzi: Mona Baker, Theo Hermans, Maeve Olohan, Luis Pérez-González, James St André, Sebnem Susam-Sarajeva, Morven Beaton-Thome i Siobhan Brownlie. Dodatkowo zapraszani są specjaliści wykładowcy, na przykład w 2007 r. był to Lawrence Venuti, w 2008 r. – Paul Bandia.

Dodatkowo przewidziano czas na korzystanie z zasobów bibliotecznych uniwersytetu, na którym szkolenie się odbywa. Oprócz poszerzenia horyzontów badawczych i doskonalenia warsztatu, za niewątpliwą zaletę omawianych kursów można uznać możliwości nawiązania cennych kontaktów z doktorantami i młodymi badaczami z różnych krajów Europy.

Adresy: CETRA: www.kuleuven.be/cetra/Summer_School/summerschool.html

TRSS: www.researchschool.org

KALENDARIUM KONFERENCJI TŁUMACZY

Aktuelle Entwicklungen des deutschen Zivil- und Strafrechts für Übersetzer und Dolmetscher, Europäische EDV-Akademie des Rechts GmbH, Merzig, Germany: 5-6.02.2010 r., info@ear.eu, <http://www.ear.eu/>

XIII Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, PT TEPIS, Warszawa: 20.02.2010 r., tepis@tepis.org.pl, www.tepis.org.pl

German for Conference Interpreters. Internationale Sommerschule Gernersheim, Gernersheim, Germany: 24.02-5.03.2010 r., isg@uni-mainz.de, <http://www.isg-uni-mainz.de/kurs.php?kurselD=2>

Warsztaty profesjonalnego kreowania wizerunku i wizaż dla pań, Górnośląskie Koło PT TEPIS, Sosnowiec: 06.03.2010 r., tepis@tepis.org.pl; www.tepis.org.pl.

Translating classics, ancient and modern, Faculty of Humanities, Translation and Documentation, University of Vic, Catalonia, Spain: 17-18.03.2010 r., jornades_trad@uvic.cat, <http://www.uvic.cat/>

VI Górnośląskie Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych I Specjalistycznych, Górnośląskie Koło PT TEPIS, Sosnowiec: 19.03.2010 r., tepis@tepis.org.pl; www.tepis.org.pl.

VI Konferencja Krakowskiego Towarzystwa "Tertium": Język trzeciego tysiąclecia. Terminologia w naukach o języku i komunikacji międzykulturowej - kod dla wtajemniczonych czy narzędzie poznania?, Krakowskie Towarzystwo Popularyzowania Wiedzy o Komunikacji Językowej "Tertium", Kraków: 17-19.03.2010 r., kontakt@tertium.edu.pl, <http://www.tertium.edu.pl/konferencje/konferencja-jezyk-trzeciego-tysiaclecia-vi.html>

17th ICC Annual Conference, ICC e.V. International Language Network, Hamburg, Germany: 19-20.03.2010 r., conference@icc-languages.eu, <http://www.icc-languages.eu/>

LAFAL Linguistic Approaches to Funniness, Amusement and Laughter, 1st International Symposium, Katedra Pragmatyki Językowej, Uniwersytet Łódzki, Łódź: 24-26.03.2010 r., marta.dynel@yahoo.com, <http://ia.uni.lodz.pl/pragmatics/events/lafal>

Trzecia konferencja "Rynek tłumaczeń i lokalizacji w Polsce", LSP Software, Kraków: 27-28.03.2010 r., info@lspsoftware.pl, <http://www.rynek-tlumaczen.pl/>

IV Laboratorium Tłumacza Przysięgłego, kurs podstawowy, trzy dni weekendowe w okresie marzec-maj; Warszawa: tepis@tepis.org.pl, www.tepis.org.pl

Medius currens III: Norma i jakość w teorii, praktyce i dydaktyce przekładu tekstów specjalistycznych, Katedra Filologii Germańskiej, Katedra Filologii Angielskiej, Katedra Filologii Romańskiej i Instytut Filologii Słowiańskiej, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika, Toruń: 09-10.04.2010 r., monika.krajewska@umk.pl, <http://www.rp.umk.pl/pdf/mc.doc>

Between Cultures and Texts: Itineraries in Translation History, University of Tartu, Tallinn, Estonia: 9-10.04.2010 r., anne.lange@tlu.ee

6th Conference on Translation Studies in Portugal - International Conference on Translation in 19th- and 20th-century anthologies and collections. Catholic University of Portugal, Lisbon: 6-7.05.2010 r., anthologies.collections.2010@gmail.com, <http://anthologiescollections2010.blogspot.com/>

International Terminology Summer School 2010, TermNet, The International Network for Terminology, University of Vienna, Austria: 24-28.05.2010 r., events@termnet.org, http://www.termnet.org/english/events/tss_2010/index.php

XIV Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, Warszawa: termin na przełomie maja i czerwca, tepis@tepis.org.pl, www.tepis.org.pl

International Technical Translation Conference, Tradulinguas, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas, Lisbon, Portugal: 28-29.05.2010 r., conferencia@tradulinguas.com, <http://www.tradulinguas.com/conf-tech/>

Emerging Topics in Translation and Interpreting. Università degli studi di Trieste, Dipartimento di Scienze del Linguaggio, dell'Interpretazione e della Traduzione, Trieste: 16-18.06.2010 r., nuovi.percorsi.2010@units.it, <http://www.dslit.units.it/pageview?pcode=coc>

International Translation Summer School 2010. London Metropolitan University, London, UK: interpreting-translation@londonmet.ac.uk, <http://www.londonmet.ac.uk/depts/hal/shortcourses/>

Piąta międzynarodowa konferencja poświęcona legilingwistyce, językoznawstwu sądowemu i przekładowi prawniczemu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Instytut Językoznawstwa, Poznań: 1-3.07.2010 r., lingua.legis@gmail.com, http://lingualegis.amu.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=30

International Conference on Translation and Multiculturalism: Found in Translation, University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia: 23-25.07.2010 r., anuvaada88@gmail.com, <http://english.um.edu.my/anuvaada/main.html>

XXIV Warsztaty Przekładu Prawniczego I Specjalistycznego, PT TEPIS, Warszawa 25.09.2010 r., tepis@tepis.org.pl, www.tepis.org.pl

II Laboratorium Nauczycieli Tłumaczy Przysięgłych, kurs dla zaawansowanych; tuż przed lub po Warsztatach PPS; tepis@tepis.org.pl, www.tepis.org.pl

Polsko-francuskie dni prawnicze z okazji dziesięciolecia Szkoły Prawa Francuskiego w Krakowie: Wzajemne oddziaływanie prawa francuskiego, prawa europejskiego oraz prawa innych państw europejskich, Uniwersytet Jagielloński, Kraków: 22-23.10.2010 r., k.wojtyczek@uj.edu.pl, <http://www.law.uj.edu.pl/~spf/>

International Language Conference, School of Languages, Literatures & Cultures, National University of Ireland, Galway, Ireland: 10-11.12.2010 r., ilc@nuigalway.ie, <http://www.conference.ie/Conferences/index.asp?Conference=85>

Inne konferencje: International Calendar of Events (ICE): visit the website of the Institute of Translation and Interpreting: www.iti.org.uk/ice/

PRZEKAŻ JEDEN PROCENT PODATKU NA TOWARZYSTWO TEPIS JAKO ORGANIZACJĘ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Aktualne zasady wypełniania właściwych pól w formularzach PIT

Realizacja tej szlachetnej idei nie wymaga zbytej fatygi. Nie musimy wpłacać samodzielnie pieniędzy na konto wybranej organizacji pożytku publicznego, bo Urząd Skarbowy robi to za nas. Musimy tylko wypełnić prawidłowo 3 pola:

- pełna nazwa organizacji (PIT-36 – pole 312, PIT-37 – pole 124): Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS
- numer Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) opp (PIT-36 – pole 313, PIT-37 – pole 125): 0000074999
- przekazywana kwota (PIT-36 – pole 314, PIT-37 - pole 126): jest to jedna setna podatku należnego fiskusowi, tj. 1% kwoty wpisanej w pole 180 w PIT-36 lub pole 112 w PIT-37 po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.

Wypełniony formularz składamy osobiście lub wysyłamy do Urzędu Skarbowego. Nie trzeba dołączać do zeznania żadnych dodatkowych dokumentów dotyczących przekazania jednego procenta podatku na organizację pożytku publicznego.

**GRATULUJEMY TYTUŁU NOWYM CZŁONKOM EKSPERTOM,
KTÓRYMI ZOSTALI USTANOWIENI:**

Lucja BIEL (eng)
Wiesław DZIERŻA (eng)
Arkadiusz WUDARSKI (ger)

**GRATULUJEMY TYTUŁU NOWYM CZŁONKOM ZWYCZAJNYM,
KTÓRYMI ZOSTALI USTANOWIENI:**

Małgorzata GIERGIELEWICZ (ita)
Dorota KIELEK (eng)
Elżbieta PRZYBYŁA-KRZYWONOS (eng)
Elżbieta PUZIA (eng)
Monika RUDNICKA-CHADAJ (eng)
Martyna SINGALEWICZ (eng)
Hanna SŁYK-BOGUTA (ita)
Bernhard WILCZEK (ger)

WITAMY NOWYCH CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH:

Marek BOBER (eng)	Marta LISOWSKA (eng)
Paulina Jadwiga BUDZIAK (ger)	ANETA MARTENS (ned)
Monika DUMANOVSKY (scr)	Iwona MAZUR (eng)
Marta DZIUGIEŁ (eng)	Małgorzata NIŻNIK (ger, eng)
Łukasz GRABOWSKI (eng, rus)	Marcela PIKUŁA (ger)
Małgorzata JUVONEN (fin)	Irena J. ROSTALSKI (ger)
Piotr KAMIŃSKI (eng)	Katarzyna SKOCZYŃSKA (eng)
Dorota KIELEK (eng)	Urszula SKRZEKUT (eng)
Anna KITKA (fre)	Izabela SZUBER (ita)
Tomasz KNIAZIEWICZ (rus, eng)	Barbara WESOŁOWSKA-
Aleksandra KUHN (ger, eng)	MARSZAŁEK (eng)

SKRÓTY (wg polskiej normy PN/ISO 693-2, kody bibliograficzne): alb – albański, eng – angielski, ara – arabski, bel – białoruski, bośniacki – bos, bul – bułgarski, chi – chiński, scr – chorwacki, cze – czeski, dan – duński, fiński – fin, fre – francuski, heb – hebrajski, spa – hiszpański, dut – holenderski, jpn – japoński, cat – kataloński, kor – koreański, lit – litewski, lav – łotewski, mac – macedoński, ned – niderlandzki, ger – niemiecki, nor – norweski, nowogrecki – gre, arm – ormiański, pan – pendzabski, per – perski, pol – polski, por – portugalski, rus – rosyjski, rum – rumuński, scc – serbski, slo – słowacki, slv – słoweński, swe – szwedzki, tur – turecki, ukr – ukraiński, hun – węgierski, vie – wietnamski, ita – włoski.

ORIENTACYJNE WOLNORYNKOWE CENY ZA SPECJALISTYCZNE TŁUMACZENIE POŚWIADCZONE I NIEPOŚWIADCZONE

Stawki za tłumaczenie pisemne określone w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia tłumacza przysięgłego stanowią ważny punkt odniesienia dla cen wolnorynkowych za poświadczony i niepoświadczony tłumaczenie specjalistyczne. Znaczne obniżenie lub bezzasadne zawyżenie tych cen może być naruszeniem zasad etyki zawodowej w myśl § 12 Kodeksu tłumacza przysięgłego, jeżeli ceny te nie uwzględniają stopnia trudności i zakresu tłumaczenia oraz własnych kwalifikacji i pozycji zawodowej tłumacza.

Stawki za tłumaczenie ustne w wysokości określonej w ww. rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości stosują się do tłumaczenia wykonywanego na rzecz sądów, prokuratur, Policji i organów administracji państwowej. Wolnorynkowa cena za dzień pracy (8 godzin) tłumaczenia konferencyjnego wynosi przeciętnie około 1000,00 zł.

SKŁADKA CZŁONKOWSKA TEPISU

Składka członkowska za jedno półrocze wynosi 90,00 zł,
Wpisowe Członka Nadzwyczajnego (w tym legitymacja) – 30,00 zł,
Wpisowe Członka Zwyczajnego (w tym legitymacja) – 30,00 zł.

LICZBA CZŁONKÓW TEPISU

wynosi obecnie 1042; w tym 197 Członków Zwyczajnych i 30 Członków Ekspertów

***Skarbnik Towarzystwa TEPIS
dziękuje za terminowe wpłacanie składek,
umożliwiających działalność tej
organizacji pożytku publicznego***

*Redakcja: Danuta Kierzkowska. Sekretarz: Maria Piasecka.
Biuletyn TEPIS, ul. Krasińskiego 16 lok. 134, 01-581 Warszawa.
Nakład 1800 egz.*

**Tabela stawek wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego
wykonane na żądanie sądu, prokuratury, Policji oraz organów administracji publicznej**
wg rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.
w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dziennik Ustaw Nr 15 z 2005 r., poz. 131)

Grupy językowe:

- I. język angielski, niemiecki, francuski i rosyjski
- II. inny język europejski i język łaciński
- III. język pozaeuropejski posługujący się alfabetem łacińskim
- IV. język pozaeuropejski posługujący się alfabetem nielacińskim lub ideogramami

	PLN	I	II	III	IV
Za stronę obliczeniową 1125 znaków tłumaczenia na język polski (100%) z języka grupy:		23,00	24,77	30,07	33,61
za sporządzenie tłumaczenia na wniosek zlecającego w dniu zlecenia oraz w postępowaniu przyspieszonym (200%)		46,00	49,54	60,14	67,22
za tłumaczenie tekstów: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zawierających frazeologię i terminologię specjalistyczną ▪ sporządzonych pismem ręcznym lub przez wypełnienie pismem ręcznym drukowanych formularzy, z wyjątkiem tekstów sporządzonych pismem technicznym ▪ trudnych do odczytania ze względu na stopień zniszczenia lub uszkodzenia tekstu albo złą jakość kopii sporządzonej sposobem technicznym (125%) 		28,75	30,96	37,59	42,01
za sprawdzenie i poświadczenie tłumaczenia z języka obcego na język polski sporządzonego przez inną osobę oraz za sporządzenie poświadczonego odpisu pisma w języku obcym (50%)		11,50	12,38	15,03	16,80
za sprawdzenie i poświadczenie odpisu pisma sporządzonego w danym języku obcym przez inną osobę (30%)		6,90	7,43	9,02	10,08
Za stronę obliczeniową 1125 znaków tłumaczenia z języka polskiego (100%) na język grupy:		30,07	35,38	40,69	49,54
za sporządzenie tłumaczenia na wniosek zlecającego w dniu zlecenia oraz w postępowaniu przyspieszonym (200%)		60,14	70,76	81,38	99,08
za tłumaczenie tekstów: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zawierających frazeologię i terminologię specjalistyczną ▪ sporządzonych pismem ręcznym lub przez wypełnienie pismem ręcznym drukowanych formularzy, z wyjątkiem tekstów sporządzonych pismem technicznym ▪ trudnych do odczytania ze względu na stopień zniszczenia lub uszkodzenia tekstu albo złą jakość kopii sporządzonej sposobem technicznym (125%) 		37,59	44,22	50,86	61,92
za sprawdzenie i poświadczenie tłumaczenia z języka polskiego na język obcy sporządzonego przez inną osobę oraz za sporządzenie poświadczonego odpisu pisma w języku obcym (50%)		15,03	17,69	20,34	24,77
za sprawdzenie i poświadczenie odpisu pisma sporządzonego w danym języku obcym przez inną osobę (30%)		9,02	10,61	12,21	14,86
Za godzinę tłumaczenia ustnego z języka polskiego, w tym za każdą rozpoczętą godzinę obecności tłumacza (130%), na język grupy		39,09	45,99	52,90	64,40
Za godzinę tłumaczenia ustnego z języka polskiego, w tym za każdą rozpoczętą godzinę obecności tłumacza w postępowaniu przyspieszonym (200%), na język grupy		60,14	70,76	81,38	99,08

TEPIS stands for the Polish Society of Sworn and Specialised Translators, which was founded in 1990 by a group of members of the Association of Polish Translators and Interpreters.

The initiative had its origins in the urgent need to consolidate and train specialist translators in order to meet the demands of the rapid political and economic changes in Poland.

The TEPIS Society is independent and is not subsidized in any way. In March 2007 it was granted a status of the public benefit organization.

Its aims are:

- To represent the interests of legal translators and court interpreters and enhance their status by its actions as a public benefit organization, entitled to cooperate with the government to perform public tasks;
- To develop, compile, edit and publish specialised materials with the purpose of enriching legal translators' and court interpreters' professional knowledge and to propagate among them other information of interest;
- To offer opportunities for the continuing professional development of legal translators' and court interpreters' qualifications by holding training courses, meetings, seminars, etc.

In August 1993, on the occasion of the XIII FIT World Congress in Brighton, TEPIS was admitted to the International Federation of Translators.

The TEPIS bulletin is a quarterly designed for its members whose number has recently reached 1042. It reports on current events and vital issues affecting the profession.

IN THIS ISSUE:

- An extensive report on the launch of the European Legal Interpreters and Translators Association EULITA in Antwerp on 26 November 2009
- An invitation to 13th 'Repetitorium' for Sworn and Specialized Translators to be held in Warsaw on 20 February 2010
- A report on 23rd Workshop of Legal and Specialized Translation held in Warsaw, Hotel Mercure on 26 September 2009
- A report on the activities of the Commission of Professional Accountability of Sworn Translators at the Minister of Justice in 2009
- A reply by the Minister of Justice on funds secured in the State budget for sworn translators to be entitled to add VAT to their rates that are not going to be increased otherwise in 2010
- A declaration of professional solidarity with the ideas and activities of the Association of the Polish Sign Language Interpreters

POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY TEPIS

ul. Krasińskiego 16 lok. 134, 01-581 WARSZAWA

Tel. +48(0)22 8394952 * Faks +48(0)22 8394952 * e-mail tepis@tepis.org.pl

Website www.tepis.org.pl KRS 0000077499

Konto nr 46 1020 1026 0000 1502 0117 5983, PKO BP II O/Warszawa